

Zivsaimniecības nozares stratēģiskais plāns

2007. - 2013.gadam

Latvijas Republikas
Zemkopības ministrija
Rīga, 2006

10.2.2. Ūdens vides, faunas un floras saglabāšana.....	34
10.2.3. Konkurētspējīgu, tehnoloģiski modernu akvakultūras uzņēmumu darbības veicināšana.....	35
10.2.4. Zivju apstrādes uzņēmumu konkurētspējas palielināšana.....	35
10.2.5. Tirgus izpētes veicināšana un produkcijas noieta tirgu paplašināšana.....	36
10.3. Nozarē iesaistīto cilvēku spēju un teritoriju attīstība.....	36
10.3.1. Zivsaimniecības reģionu attīstības veicināšana.....	36
10.3.2. Zivsaimniecības nozarē nodarbināto kvalifikācijas paaugstināšanas un sadarbības spēju attīstības veicināšana.....	37
10.4. Zivsaimniecības nozares pārvaldība.....	37
10.4.1. Nozares pārvaldības stiprināšana un zivsaimniecības pētniecības spēju attīstība.....	37
10.4.2. Nozares kontroles un uzraudzības sistēmas pilnveidošana.....	38
11. Stratēģijas mērķu īstenošanu raksturojošie ietekmes rādītāji.....	39
12. Stratēģiskā plāna saistība ar Eiropas Zivsaimniecības fondu un citiem finansiālā atbalsta instrumentiem.....	40
13. Indikatīvais pieejamo finanšu resursu sadalījums nacionālā stratēģiskā plāna ieviešanai.....	43
14. Stratēģiskā plāna izstrādāšanas, īstenošanas un uzraudzības procedūra.....	44
14.1. Stratēģiskā plāna izstrādes process.....	44
14.2. Stratēģiskā plāna īstenošanas procedūra.....	45
14.3. Stratēģiskā plāna uzraudzības procedūra.....	46
Pielikumi.....	47
1.pielikums. Situāciju raksturojošā detālā informācija.....	47
2.pielikums.....	53
3.pielikums.....	54

Kopsavilkums

Zemkopības ministrija ir izstrādājusi vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu „Zivsaimniecības nozares stratēģiskais plāns 2007. – 2013.gadam” (turpmāk – Stratēģiskais plāns) saskaņā ar Eiropas Padomes 2006.gada 27.jūlija Regulas (EK) Nr.1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu (turpmāk – regula par Eiropas Zivsaimniecības fondu) 15.pantā noteikto.

Zivsaimniecības nozares stratēģiskajā plānā ir ietverti visi nozares attīstības virzieni un aktivitātes, kurām Latvijā kā Konverģences I reģiona valstī paredzēts šim reģionam atbilstošs sabiedriskā finansējuma atbalsts. Pamatojoties uz Stratēģisko plānu, Zemkopības ministrijas izstrādātā Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. - 2013.gadā (turpmāk – Rīcības programma) detalizē attiecīgo pasākumu un aktivitāšu realizācijas nosacījumus minētajā laika periodā, ievērojot ES likumdošanas ietvarā – regulā par Eiropas Zivsaimniecības fondu - paredzētās prasības. Stratēģiskā plāna izstrāde ir balstīta uz:

1. ilgtermiņa nacionālās attīstības prioritātēm, kas noteiktas Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā un Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2007. - 2013.gadam;

2. nozares sociāli ekonomiskās situācijas stipro un vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīzi;

3. Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta 2004. - 2006.gadam sniegtā atbalsta izmantošanas analīzi;

4. Eiropas Savienības pamatnostādņem un tās īstenoto politiku konkurences, nodarbinātības, informācijas sabiedrības, vienlīdzīgu iespēju, lauksaimniecības, vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jomās – it īpaši uz Eiropas Savienības valstu un valdību vadītāju sanāksmē 2000.gadā apstiprināto Lisabonas stratēģiju un 2001.gadā apstiprināto un 2006.gadā pārskatīto Gēteborgas stratēģiju.

Saīsinājumi

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

EFARO – Eiropas Zvejniecības un akvakultūras organizācija - European Fisheries and Aquaculture Organization

EIFAC – Eiropas Iekšējo ūdeņu zvejniecības padomdevēja komisija - European Inland Fisheries Advisory Commission

ELFLA - Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

ERAF - Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ESF - Eiropas Sociālais fonds

ES-15 – Eiropas Savienība pirms 2004.gada 1.maija paplašināšanās

ES-25 – Eiropas Savienība pēc 2004.gada 1.maija paplašināšanās

EZF – Eiropas Zivsaimniecības fonds

GT – bruto tilpība

ICES – Starptautiskā Jūras pētniecības padome - International Council for the Exploration of the Sea

JĪŪP – Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde

kW – kilovati

KZP – Kopējā zivsaimniecības politika

LAD – Lauku atbalsta dienests

LEADER - mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām. LEADER būtība ir uzlabot dzīves kvalitāti cilvēkam laukos, domājot par ekonomiskajiem, sociālajiem uzlabojumiem un vides saglabāšanas iespējām

LZRA – valsts aģentūra „Latvijas Zivju resursu aģentūra”

MVU – mazie un vidējie uzņēmumi

NAFO – Ziemeļrietumu Atlantijas Zvejniecības organizācija - North West Atlantic Fisheries Organization

NEAFC – Ziemeļaustrumu Atlantijas Zvejniecības komisija - North East Atlantic Fisheries Commission

NVS – Neatkarīgo Valstu Savienība

UK – Uzraudzības komiteja

VZP – Valsts zivsaimniecības pārvalde

ZM – Zemkopības ministrija

ZVFI – Zivsaimniecības vadības finanšu instruments

I. Zivsaimniecības nozares vispārējs apraksts

1. Zivsaimniecības nozares kopējais ieguldījums tautsaimniecībā

1. Zivsaimniecības nozare ir saistīta ar Latvijas ekonomiskās zonas, teritoriālo ūdeņu un iekšējo ūdeņu dzīvo dabas resursu racionālu un ilgtspējīgu izmantošanu, tai skaitā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Zivsaimniecības nozare pārstāv trīs galvenās darbības sfēras - zvejniecību, zivju apstrādi un akvakultūru. Zivsaimniecībai Latvijā ir sena vēsture un tradīcijas. Iesaistīto ražotāju skaita, apgūtās ražošanas pieredzes un teritoriālās izplatības ietekmē nozarei piemīt iekšējs pašattīstības potenciāls.
2. Pēdējo gadu laikā nozares ieguldījums iekšzemes kopproduktā (IKP) ir krities, 2005.gadā veidojot 1,1 % (1. pielikuma 1. tabula). Šis kritums galvenokārt saistīts ar citu tautsaimniecības nozaru straujāku attīstību, nevis zivju produkcijas ražošanas samazināšanos, jo absolūtās vērtības izteiksmē pieaug produkcijas izlaides un realizācijas apjomi gan vietējā, gan eksporta tirgos. 2005.gadā saražotās zivju produkcijas vērtība bija 94956 tūkstoši latu, par 36 % vairāk nekā 2004.gadā¹. Zivsaimniecība ir viena no nedaudzajām Latvijas tautsaimniecības nozarēm (bez koka un koka izstrādājumu, tekstila un tekstilizstrādājumu ražošanas), kurā ir vērojama pozitīva ārējās tirdzniecības bilance. 2005.gadā zivju eksports ievērojami palielinājās, ārējās tirdzniecības bilancei sasniedzot 52,3 miljonus latu.
3. Zivsaimniecības nozīmīgākais produkts – zivis un to pārstrādes produkti - mūsdienās novērtēts kā viens no augstvērtīgākajiem olbaltumvielu avotiem uzturā. Latvijā zivju patēriņš ir salīdzinoši augsts - vidēji 16 kg uz iedzīvotāju gadā (virs vidējā Eiropas Savienības līmeņa). Bez tam, pieaugot iedzīvotāju ienākumu līmenim, pieaug pieprasījums pēc kvalitatīviem zivju produktiem. Zivju produktu patēriņš pieaug arī eksporta tirgos. Tirgus pieprasījuma palielināšanās rada pamatu nozares attīstības iespējām.
4. Zivsaimniecības nozarei ir nozīmīga loma Latvijas reģionu attīstībā un nodarbinātības nodrošināšanas jomā. Piekrastes reģionos jūras zveja un zivju apstrāde ir svarīgas uzņēmējdarbības aktivitātes. Atsevišķos rajonos to īpatsvars kopējā nodarbinātībā veido 4 - 21 %², un šajos reģionos vietējiem iedzīvotājiem ir ierobežotas alternatīvās nodarbinātības iespējas. Iekšzemes lauku reģionos kā alternatīva lauksaimniecībai attīstās akvakultūra. Kopumā 2005.gadā nozarē bija nodarbināti 1,1 % no visiem nodarbinātajiem iedzīvotājiem valstī, kas ir viens no austākajiem rādītājiem Eiropas Savienības valstīs.

2. No zivsaimniecības atkarīgie reģioni

5. Latvijai jūras krasta līnijas kopgarums ir 494 km, tāpat Latvijā ir daudz iekšējo ūdeņu, kas aizņem 2543 km² jeb aptuveni 4,1 % no sauszemes teritorijas. Garā piekrastes zona un iekšējo ūdeņu daudzums noteicis

¹ Avots: VZP

² Aprēķins pēc CSP darbaspēka apsekojumu un VZP datiem par nodarbināto skaitu zivsaimniecībā pa rajoniem

zivsaimniecības uzņēmumu attīstību gandrīz visā Latvijas teritorijā. Ņemot vērā zivsaimniecības uzņēmumu skaitu, šobrīd par zivsaimniecībai nozīmīgiem var uzskatīt rajonus Kurzemes un Vidzemes piekrastē, kā arī Latgales reģionā (1. pielikuma 2. un 3. tabula). Nozares sašaurināšanās ietekmē šajās teritorijās iespējams sociālās spriedzes paaugstināšanas risks. Lai to novērstu, īpaša uzmanība un aktivitātes nepieciešamas rajonos, kuros koncentrējušies vairāk kā 1 % no zivsaimniecībā nodarbināto un uzņēmumu skaita (2. pielikuma 1.attēls). Zivsaimniecībai nozīmīgo reģionu platība aizņem 49,5 % no kopējās valsts teritorijas.

6. Zivsaimniecībai nozīmīgo reģionu attīstības veicināšanā lielu ieguldījumu varētu sniegt vietējās rīcības grupas, kuras izstrādā un īsteno reģionu attīstības stratēģijas. LEADER tipa pasākumu jomā pašlaik lauku apvidos jau ir izveidota 31 partnerība jeb vietējā rīcības grupa. Tās ir reģistrētas Latvijas uzņēmumu reģistrā kā biedrības vai nodibinājumi. 15 no šīm partnerībām darbojas zivsaimniecībai nozīmīgo reģionu teritorijās. Jaunu rīcības grupu veidošanas process arvien turpinās.

3. Zivju krājumu stāvoklis

7. Zivis ir vērtīgs, atjaunojams dabas resurss, kas lielā mērā noteic zivsaimniecības ietilpību un ekonomisko potenciālu. Atsevišķas nozarei nozīmīgas zivju sugas tiek iegūtas tādos apmēros, kas nenodrošina šo sugu krājumu atjaunošanos un ilgtspēju. Līdz ar to zivsaimniecības pārvalde kopumā jāorientē uz zivju sugu krājumu atjaunošanu. Šobrīd zvejas resursu pārvaldība notiek ikgadēji, nevis ilgtermiņā, pamatojoties uz zivju krājumu izmaiņām, tādējādi ir apgrūtināta zvejniecības un zivju apstrādes uzņēmējdarbības plānošana, piemēram, attiecībā uz ražošanas apjomiem, jaudu un tehnoloģijām.
8. Menca ir viena no tirgū pieprasītākajām, Baltijas jūrā iegūstamajām un zivju apstrādē intensīvi izmantotajām zivīm. Lai gan zivju apstrādes sektorā produkcija no mencām veido tikai 3,9 % no kopējā saražotā produkcijas apjoma, aptuveni 59 % no kuģu kopējā skaita, kas zvejo Baltijas jūrā, ir iesaistījušies specializētā mencu zvejā. Mencu krājumi Baltijas jūras austrumu daļā tiek vērtēti kā apdraudēti, jo šai zivju sugai zvejas izraisītā mirstība šobrīd pārsniedz bioloģiski drošu līmeni, tādēļ ir nepieciešami īpaši pārvaldības pasākumi mencu krājumu atjaunošanai un stabilitātes nodrošināšanai – nozvejas kvotu samazināšana, mākslīga zivju audzēšana jūras akvakultūrā, zvejas lieguma laika un rajonu paplašināšana, zvejas rīku selektivitātes palielināšana, nelegālās zvejas efektīva novēršana un apkarošana u.c. Latvijas ūdeņos klimatiskie apstākļi nav piemēroti mencu mākslīgai audzēšanai. Tādējādi nozvejas ierobežošana ir vienīgais veids, kā Latvijā iespējams veicināt mencu krājumu stabilitātes veidošanos. Paralēli tai jārisina arī mencu nelegālās zvejas efektīva novēršana un apkarošana, lai novērstu tirgū pieprasīto zivju krājumu izsīkumu. Šīs sugas zivju nozveja, ņemot vērā zivju krājumu stāvokli, ir vērtējama kā riskam visvairāk

- pakļautā, jo vēl arvien pastāv bažas par ievērojamu zvejas ierobežojumu noteikšanu vai pat iespējamu zvejas apturēšanu uz vairākiem gadiem.
9. Latvijas zvejniekiem un zivju apstrādātājiem nozīmīga ir arī reņģu un brētliņu nozvejas kvotu stabilitātes saglabāšana, jo šo zivju zvejā ir iesaistījušies aptuveni 47 % no visiem Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī zvejojošiem kuģiem. Reņģei zvejas izraisītā mirstība Rīgas jūras līcī ir bioloģiski drošā līmenī un visus pēdējos gadus sniedz stabilas zvejas iespējas Latvijas zvejniekiem. Līdzīga situācija ir arī brētliņu zvejā, kuru krājumi pēdējos gados ir rekordaugsti. Savukārt reņģu krājumi Baltijas jūras centrālajā daļā ir zemā līmenī. Riska faktors, kas var ietekmēt reņģes un brētliņas zveju, ir iespējamais atsevišķu šo zivju vecuma grupu virsnormas paaugstinātais piesārņojums ar noturīgajām toksiskajām vielām – dioksīniem un tiem līdzīgiem organiskajiem toksikantiem. Kancerogēno vielu klātbūtne kūpinātajās zivīs ir drauds reņģes un brētliņas izmantošanas iespējām cilvēku uzturā, un tas negatīvi ietekmē zivju ieguves un apstrādes ekonomiku. Piekrastes zvejniecībā reņģu nozveja ir vislielākā, tādējādi pat minimāls šīs zivju sugas zvejas iespēju samazinājums atstāj negatīvas sekas uz piekrastes zveju. Savukārt zivju apstrādē produkcija no reņģēm un brētliņām veido 67 % no kopējās produkcijas.
 10. Ar Baltijas jūras lašu zveju Latvijā nodarbojas aptuveni 15 % no visiem Baltijas jūrā zvejojošajiem kuģiem. Lašu zveja ievērojami samazinājusies ne tikai Latvijā, bet arī citās Baltijas jūras piekrastes valstīs, kas attiecīgi ierobežo zvejas izraisīto mirstību un jau daudzus gadus ļauj uzturēt stabilu zvejas iespēju līmeni. Nozīmīgs jautājums saistībā ar lašu zveju Baltijas jūrā ir dreifējošo tīklu izmantošanas aizliegums Baltijas jūrā, sākot ar 2008.gadu, un citi papildu pasākumi cūkdelfīna aizsardzībai no piezvejas rūpnieciskajā zvejā. Attiecīgo dabas aizsardzības prasību ieviešanas izmaksas ir ļoti augstas: gan novērotāju algošana uz zvejas kuģiem, gan zvejas rīkiem noteikto tehnisko pielāgojumu (akustiskās atbaidīšanas iekārtas, zvejas rīku nomaiņa) veikšana. Tomēr nozīmīgākais faktors, kas lašu zvejniekus ietekmē ilgtermiņā ir tas, ka lašu zveja ar āķiem ir daudz neizdevīgāks un Latvijas apstākļiem maz piemērots zvejas veids. Turklāt saskaņā ar zinātnieku veiktajiem aprēķiniem lašu zveja ar āķiem Latvijas ūdeņos ir efektīva tikai 6 - 8 nedēļas gadā, tāpēc vietējiem zvejniekiem ir izdevīgāk pilnībā pārtraukt lašu zveju, nevis pāriet uz citiem šo zivju zvejas rīkiem. No otras puses, driftertīklu zvejas liegums Baltijas jūrā būtiski samazinās lašu zvejas mirstību to jūras dzīves laikā, jo tīklu zvejas kopējo piepūli pilnībā nevarēs aizvietot ar āķu zveju, līdz ar to var prognozēt, ka rezultātā jūtami palielināsies laša resursi un nozvejas Latvijas piekrastes ūdeņos. Riska faktors, kas saistīts ar lašu zveju, ir paaugstinātais dioksīna saturs šīs sugas zivīs. Ziņas par to negatīvi ietekmē zivju pieprasījumu tirgū. Situāciju pasliktina Norvēģijas lašu lielā konkurence Eiropas Savienības tirgū, kas arvien pieaug.
 11. Latvijas zvejniecībā nozīmīga ir arī plekstu zveja. 2005.gadā Baltijas jūrā

un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas šīs zivju sugas zvejā bija iesaistīti aptuveni 60 % zvejniecības uzņēmumu. Plekstes galvenokārt tiek zvejotas ar velkamajiem vadiem un traļiem. Piekrastes joslā to gada nozveja ir otra lielākā pēc reņģu nozvejas (1.pielikuma 10.tabula). Līdz iestāšanās brīdim Eiropas Savienībā šīs zivju sugas zveja Latvijā tika limitēta. Sakarā ar to, ka Eiropas Savienībā tai nav paredzēti kopējās pieļaujamās nozvejas ierobežojumi, limiti tika atcelti arī Latvijā.

12. Saskaņā ar noslēgtiem starpvalstu līgumiem Latvijas zvejas kuģi veic zveju vai plāno to uzsākt arī Atlantijas okeāna zvejas rajonos, kur zvejas regulēšana notiek saskaņā ar NAFO un NEAFC nosacījumiem, kā arī Mauritānijas un Marokas zvejas rajonos. NAFO un NEAFC zvejas rajonos galvenokārt tiek zvejoti sarkanāsari un garneles, bet Mauritānijas zvejas rajonos galvenokārt tiek zvejotas stavridas, sardīnes, skumbrijas un citas pelāģiskās zivis. Kopš 2006.gada vidus Latvijas zvejas kuģiem ir pieejamas zvejas iespējas arī Marokas Karalistes zvejas rajonos, šeit tiks zvejota galvenokārt sardinella, sardīne un makrele.
13. Rūpnieciskā zveja iekšējos ūdeņos ir saglabājusies tikai Rīgas tuvumā un reģionos, kuros atrodas lielākie Latvijas ezeri. Latvijas iekšējos ūdeņos sastopamas 42 zivju sugas un 3 nēģu sugas. Nozvejoto zivju sugu ziņā iekšējos ūdeņos visvairāk tiek iegūti plauži, līdakas un nēģi. Intensīvas cilvēku darbības un saimnieciskās ietekmes rezultātā ir ievērojami pasliktinājies iekšējo ūdeņu zivju resursu stāvoklis. Lai to uzlabotu, tiek īstenoti vērtīgo zivju sugu resursu atražošanas un nārsta vietu un dzīvotņu atjaunošanas pasākumi.

4. Zivsaimniecības nozares raksturojums

4.1. Zvejniecība

14. Latvijas zvejas flote sastāv no vairāk nekā 900 zvejas kuģiem. 747 kuģi zvejo Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ūdeņos. Aptuveni pusi no piekrastē zvejojošās flotes veido laivas bez dzinējiem, pārējo laivu dzinēju vidējā jauda ir 20,9 kW. Aptuveni pusei piekrastē zvejojošo laivu vidējais garums nepārsniedz 5m (1.pielikuma 4. tabula). Piekrastes zvejā pārsvarā tiek izmantoti stacionārie zvejas rīki – dažāda veida tīkli, murdi. Lielāko nozveju Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē veido reņģes, plekstes, vimbas, kā arī laši. Flotes darbības ekonomiskie rādītāji ir nozīmīgi indikatori, kas tiek izmantoti, lai izvērtētu Latvijas pašreizējās zvejas kapacitātes atbilstību zvejas iespējām (nozvejas kvotām). Nerentabla zveja, kad nepietiekamu zvejas iespēju dēļ ienākumi uz vienu kuģi nenodrošina kuģa ekspluatācijas izdevumus, izraisa sociāli ekonomisku spriedzi zvejniecībā un nenodrošina zivju resursu izmantošanas ilgtspējību. 2005.gadā kopējais nozvejas apjoms piekrastē bija 2664 tonnas zivju, vidēji 3,57 tonnas uz vienu flotes vienību, kas liecina par zemu efektivitāti piekrastes zvejā (1.pielikuma 10.tabula). Tomēr piekrastes zveja nodrošina

- tirgu ar vērtīgām caurceļotāju un saldūdens zivīm, kas mīt arī jūras piekrastē.
15. Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas zvejo 171 kuģi. 29 % no visiem aiz piekrastes joslas zvejojošajiem kuģiem ir 12 - 24 m gari, pārējo garums ir virs 24 metriem (1.pielikuma 5.tabula). 118 aiz piekrastes zonas zvejojošie kuģi ar traļiem pārsvarā zvejo brētliņas, reņģes, kā arī mencas, bet 53 ar noenkurotiem žaunu tīkliem - mencas, plekstes, kā arī lašus. Zvejā tiek izmantoti arī dreifējošie žaunu tīkli un āķu jedas.
 16. Izvērtējot dažādu zvejniecības segmentu attīstības iespējas Latvijā (piekrastes zveja, jūras Baltijas jūras un Rīgas jūras līča zveja un tāljūras zveja), par jutīgu jāatzīst piekrastes zvejniecība. Piekrastē tiek nozvejoti ap 4 % no kopējās Baltijas jūras un Rīgas jūras līča nozvejas. Tas saistīts gan ar salīdzinoši nelielo iespējamo zvejas dienu skaitu, gan nepilna laika nodarbinātību sektorā, kā arī stacionāro rīku lietošanu zvejā. Tomēr piekrastes zvejā iesaistīta ceturtdaļa no zvejniecībā nodarbinātajiem. Ievērojot piekrastes zvejas sociālekonomisko jutīgumu, kopš 2006.gada Latvijai piešķirtās kvotas sadalījumu starp piekrastes un jūras zvejas segmentiem nosaka Zvejniecības likums. Tā kā 2004. un 2005.gadā piekrastes zvejniekus viskrasāk skāra piešķirto mencu un reņģu nozvejas kvotu samazināšana, likumā tika noteiktas zināmas garantijas šim jutīgajam zvejas segmentam, kas sastāv no ļoti liela zvejnieku un mazo kuģu skaita. Piekrastes zvejniecību pēdējos gados arvien vairāk ietekmē Baltijas roņu populācijas straujais pieaugums, jo roņi bojā zvejnieku izliktos zvejas rīkus un tajos esošās zivis.
 17. Tāljūras zvejas attīstības iespējas ir atkarīgas no Eiropas Savienības iespējām saglabāt vai arī atjaunot iepriekš noslēgtos zvejniecības līgumus ar trešajām valstīm (īpaši Mauritāniju, Maroku), kuru ūdeņos šobrīd zvejo vai plāno uzsākt zveju Latvijas zvejas kuģi. Tāljūras zvejas flotē ir iesaistīti 10 kuģi, to kopējā tonnāža ir 22,6 tūkst. GT un kopējā jauda 22,7 tūkst. kW (1. pielikuma 6.tabula). Šo zvejas kuģu tonnāža un jauda veido 58,6 % GT un 35,2 % kW no kopējās Latvijas zvejas flotes tonnāžas un jaudas. Šo kuģu nozvejas tiek izkrautas ārpus Latvijas teritorijas attiecīgo zvejas rajonu tuvumā esošajās ostās (2005.gadā – kopā 57 347 tonnas, vidēji 5 734,7 tonnas uz vienu flotes vienību) (1.pielikuma 8.tabula).
 18. Latvijas zvejniekiem pieejamais zvejas iespēju apjoms ik gadus samazinās arī NAFO un NEAFC zvejas rajonos, ierobežots ir arī zvejas licenču skaits Latvijas zvejas kuģiem zvejai Mauritānijas Islama republikas zvejas rajonos. Līdz ar to nav gaidāma Latvijas tāljūras zvejas flotes paplašināšanās, tomēr ir plānota tāljūras zvejas flotē ietilpstošo kuģu modernizācija.
 19. Ja skata zvejniecības iedalījumu pēc pielietotā zvejas veida, tad kā negatīvi visvairāk ietekmētais segments ir jāmin tralēšana, jo ražošanas izmaksas uz 1 traleri, kas garāks par 24 m, ir par 17 % augstākas nekā vidēji flotē, bet degvielas izmaksas pat par 27 % augstākas (2005.gada dati). Tralēšana

notiek galvenokārt Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī. Izmantojot šo zvejas veidu ar novecojušiem kuģiem un novecojušu aprīkojumu, ir ļoti augsts degvielas patēriņš un augstas pārējās ar zveju saistītās izmaksas, no tā cieš zvejas produktu konkurētspēja. Papildus tam, turpinoties degvielas cenu kāpumam ilgtermiņā, pielietotā zvejas veida izvēle tehnoloģiskā modernizācija ir jo būtiskāka.

20. Latvijai Baltijas jūrā piešķirtās nozvejas kvotas reņģēm, brētliņām un mencām tiek apgūtas gandrīz 100 % apjomā. Bez tam Baltijas jūrā tiek veikta arī nelimitēto zivju sugu – plekstu, akmeņplekstu, taimiņu, lucīšu, vimbu u.c. zivju zveja (1.pielikuma 9., 10.tabula). Tomēr Latvijai pieejamās nozvejas kvotas šobrīd nenodrošina zvejas kuģu darbības rentabilitāti.
21. Latvijas zvejniecības uzņēmumu kopējais nozvejas apjoms pēdējo trīs gadu laikā palielinājies (1.pielikuma 8., 9. un 10.tabula), 2005.gadā sasniedzot 150,4 tūkst. tonnu, t.i., par 17 % vairāk nekā 2004.gadā ar kopējo vērtību 22 542,9 tūkstoši latu. 71 % Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī nozvejoto zivju tiek realizēts Latvijas zivju apstrādes uzņēmumiem³ un kļūst par izejvielu vietējās apstrādes produktu ražošanai. Ik gadus pieaug zvejas produktu apjoms, kas no zvejas kuģiem nepastarpināti tiek pārdots ārvalstu zivju apstrādes uzņēmumiem.
22. Tāljūrā, Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes zonas zvejojošo kuģu vidējais vecums pārsniedz 26 gadus. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes zonā zvejojošo laivu vidējais vecums pārsniedz 18 gadus. Novecojušo kuģu un laivu izmantošana zvejniecībā palielina degvielas noplūdes iespējamības risku. Zvejas aprīkojuma lielā nolietojuma pakāpe pasliktina Latvijas zvejas efektivitāti (augsts degvielas patēriņš, vairāk roku darba, lielāki zudumi), līdz ar to mazinot nozares kopējo un katra uzņēmuma atsevišķo konkurētspēju Eiropas Savienības mērogā.
23. Zvejas rentabilitāti Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē un aiz piekrastes zonā negatīvi ietekmē arī kuģu novecojušie dzinēji. Vidējais dzinēju vecums šiem kuģiem pārsniedz 17 gadus (1.pielikuma 7.tabula). Lai paaugstinātu zvejas efektivitāti un rentabilitāti, kā arī mazinātu vides piesārņošanas risku, Latvijas zvejas flotes samazināšana un atlikušo kuģu modernizācija jāturpina.
24. Latvijas zvejas flote pielāgojas arvien mainīgajiem, pārsvarā sarūkošajiem pieejamo zivju resursiem. Izmantojot ZVFI atbalstu kuģu sagriešanai metāllūžņos, laikā no 2004.gada līdz 2006.gadam Latvijas zvejas flote ir samazinājusies par 31 kuģi (par 3%) ar kopējo jaudu 4660 kW un kopējo tonnāžu 1929 GT. Nozvejas apjoms Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes zonas 2005. gadā bija 90 424 tonnas, vidēji 529 tonnas uz vienu flotes vienību. Nozveja uz flotes vienību salīdzinājumā ar 2003.gadu ir palielinājusies par 81 % (1. pielikuma 9. tabula). Tomēr darba ražīgums

³ Avots: VZP

zvejniecībā Baltijas jūrā zvejojošajās jaunajās Eiropas Savienības valstīs, arī Latvijā, pēc 2004.gada datiem ir par 58 % zemāks kā vidējais Somijā un Zviedrijā⁴.

25. Baltijas jūrā, Rīgas jūras līcī un piekrastē zvejojošiem kuģiem ļoti svarīga ir jūras lietu attīstība kā Latvijā, tā arī Eiropas Savienībā. Kuģu būves, navigācijas, kuģošanas drošības, jūras vides aizsardzības prasības tiešā veidā skar un ietekmē zvejniecības uzņēmējdarbības iespējas. Ar kuģu būvi, modernizāciju un remontu kopumā nodarbojas 14 uzņēmumi. Bez tam ir specializēti uzņēmumi, kas nodarbojas ar kuģu būves un modernizācijas projektēšanu, glābšanas līdzekļu un ugunsdzēsības aprīkojuma apkopi un remontu, kā arī radio un navigācijas aprīkojuma remontu un modernizāciju. Kuģu zemūdens daļu remontus, izmantojot dokus, iespējams veikt Rīgā, Liepājā, Ventpilī un Rojā.
26. Īpaši nozīmīga zvejniecības attīstībai ir Latvijas ostu sniegto pakalpojumu pieejamība un kvalitāte. Būtisks ir ostu un piestātņu izvietojums, to spēja nodrošināt nozveju izkrašanu, uzglabāšanu un realizēšanu pirmajiem pircējiem – zivju apstrādātājiem un tirdzniecības uzņēmumiem. Ne mazāk svarīgs ir arī ostu piebraucamo ceļu izvietojums un kvalitāte. Latvijā ir desmit ostas, no kurām septiņas ir mazās ostas. Mazās ostas savu darbību orientē galvenokārt uz zvejas kuģu apkalpošanu. Ostu infrastruktūra un būves, kas paredzētas zvejniecības darbību nodrošināšanai, ir novecojušas. Izmantojot ZVFI līdzfinansējumu, laika posmā no 2004. – 2006.gadam ir realizēti 12 projekti zvejnieku apkalpošanai nepieciešamās infrastruktūras pilnveidošanai – izbūvētas zivju atvēršanas un glabāšanas, iegādātas zivju izkrašanas un ledus gatavošanas iekārtas. Kopējais ostu infrastruktūras pilnveidošanai ieguldītais investīciju apjoms līdz 2006.gada 30.maijam bija 3,3 miljoni latu. Tomēr vēl arvien ne visās ostās ir piemērotas zvejas kuģu piestātnes, ar modernām tehnoloģijām nodrošinātas zivju izkrašanas un uzglabāšanas vietas.
27. Līdz šim neatrisināta lieta ir zivju pārdošanas vietas, kurās varētu noritēt ostās izkrauto zivju tieša realizācija. Lai realizētu nozveju, zvejniecības uzņēmumi slēdz līgumus ar zivju apstrādes uzņēmumiem un tirdzniecības uzņēmumiem, kas bieži darbojas kā starpnieki, samazinot zvejnieku iespējamus ieņēmumus. Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī nozvejoto zivju realizācijas uzlabošanai un zivju pieprasījuma un piedāvājuma sabalansēšanai tirgū lielākā daļa zvejas kuģu īpašnieku, kas zvejo aiz piekrastes ūdeņiem, ir apvienojušies zvejas produktu ražotāju grupās. 2 ražotāju grupas tika izveidotas 2005.gadā. To darbības efektivitāti zvejas produktu ieguves un tirgus organizēšanā, kā arī citu kopīgo problēmu risināšanā būs iespējams novērtēt turpmākajos gados. Ražotāju grupas varētu veicināt arī jauno tehnoloģiju ienākšanu zvejas darbības nodrošināšanā.

⁴ Avots: Employment in the fisheries sector: current situation (FISH/2004/4), Final Report, April 2006.

28. Latvijā rūpnieciskā zveja ir atļauta lielākajā daļā iekšējo ūdeņu - ap 300 ezeros, 15 ūdenskrātuvēs, vairāk kā 20 upēs vai to posmos, bet nēģu zveja- 16 upēs. Palielinoties to iekšējo ūdenstilpju skaitam, kuros aizliegta zveja, kā arī sakarā ar ierobežojumiem nozvejojās produkcijas realizācijā, samazinās nodarbināto skaits iekšējo ūdeņu zvejniecībā. 2005.gadā nozveja iekšējos ūdeņos veidoja 356 tonnas zivju (1.pielikuma 11.tabula), tas ir par 3 % mazāk nekā 2004. gadā un par 37 % mazāk nekā 2003.gadā, tomēr tajā ir iesaistīta trešā daļa no zvejniecībā nodarbinātajiem. 2005.gada sākumā bija reģistrēta 61 iekšējo ūdeņu zvejnieku sabiedrība un rūpnieciskajā zvejā iesaistītas 139 zvejas laivas, no kurām 45 % ir ar dzinējiem. Līdzīgi kā jūras zvejā iesaistīto zvejas kuģu arī iekšējo ūdeņu zvejas laivu vecums ir salīdzinoši augsts – vidēji 17 gadi⁵. Iekšējo ūdeņu zvejnieki izmanto ap simts laivu piestātnes, kas izveidotas lielākajās rūpnieciskajai zvejai pieejamajās ūdenstilpēs. Šim zvejas veidam nav pietiekoši attīstīta nepieciešamā infrastruktūra (laivu piestātnes, izkraušanas vietas u.c.), kā arī zvejā netiek izmantots mūsdienīgs tehniskais aprīkojums, jo mazie nozvejas apjomi, salīdzinot ar jūras zveju, un nelielie ieņēmumi, vidēji 320 lati gadā uz vienu iekšējo ūdeņu zvejā nodarbināto, liedz iespējas veikt investīcijas attīstībā.
29. Darba atalgojums zvejniecībā strādājošajiem 2005.gadā arvien ir zemāks nekā vidēji valstī (65 % no valsts vidējā līmeņa). Zemais atalgojums, kā arī darbs ar novecojušām tehnoloģijām, kas apgrūtina darba apstākļus un samazina darba ražīgumu, ietekmējis zvejniecībā strādājošo vidējā vecuma paaugstināšanos. 2005.gadā 19,1 % no strādājošiem bija vecāki par 54 gadiem. Samazinās arī strādājošo kopējais skaits - par 13 %⁶ kopš 2001.gada. Visstraujākais nodarbināto skaita kritums bijis zvejniecībā. 2000.gadā 51,9 % no strādājošajiem zivsaimniecības nozarē bija nodarbināti zvejniecībā, bet 2006.gada sākumā zvejniecībā nodarbināto skaits sarucis gandrīz uz pusi un to īpatsvars ir 32,3 % no kopējā zivsaimniecības nozarē nodarbināto skaita.
30. Situāciju pasliktina arī zemais nozarē strādājošo izglītības līmenis. Zivsaimniecībā šobrīd nodarbināti 4,9 % strādājošo ar augstāko izglītību, 62,5 % - ar vidējo, 31,0 % - ar pamatskolas izglītību⁷. Salīdzinājumam Latvijā kopumā 2005.gadā ar augstāko izglītību bija 23,4 %, ar vidējo – 63,1 %, bet ar pamatskolas izglītību – 12,7 % no kopējo nodarbināto iedzīvotāju skaita⁸.
31. Nozares attīstības veicināšanai turpmāko gadu laikā kompleksi jāveic pasākumi, kas sekmētu nozarē nodarbināto vidējā vecuma samazināšanos un izglītības līmeņa paaugstināšanos.
32. Situāciju apgrūtina arī ierobežotās iespējas iegūt profesionālu izglītību

⁵ Avots: VZP aptauja

⁶ Avots: VZP

⁷ Avots: VZP

⁸ Avots: CSP

zivsaimniecības jomā Latvijā. Vidējā profesionālā izglītība šobrīd Latvijā iegūstama vien zivju apstrādes jomā – saldēšanas iekārtu tehniķa un pārtikas ražošanas tehniķa – tehnologa un zivju apstrādes tehnoloģiju specialitātē un zvejas jomā – kuģu vadītāju, mehāniķu, mazo kuģu vadītāju un matrožu specialitātē. Augstākā izglītība iegūstama ar nozari tikai daļēji saistītās specialitātēs (bioloģija un ķīmija, pārtikas tehnoloģija, kuģu vadīšana un mehānika). Arī pieaugušo apmācība un kvalifikācijas paaugstināšanas iespējas ir ierobežotas. Pieejami ir kursi akvakultūrā – zivkopībā un vēžkopībā. Zivsaimniecības apakšnozaru sekmīgai un vadītai attīstībai pietrūkst strādājošo pieredzes uzņēmējdarbības plānošanas un attīstības jomā. Zvejniekiem pietrūkst zināšanu zivju resursu ilgtspējīgā apsaimniekošanā.

4.2. Akvakultūra

33. Latvijai ir labs iekšējo ūdeņu (upju, ezeru) izvietojums un stabila, ekoloģiski tīra vide, kas sekmē akvakultūras attīstību.
34. Latvijā akvakultūras galvenie darbības virzieni ir preču zivju audzēšana tirgum vai maksas makšķerēšanas organizēšana dīķos un zivju mazuļu audzēšana ielaišanai dabiskajās ūdenstilpēs zivju resursu atražošanai un papildināšanai.
35. Akvakultūras produkcijas ražošanas apjomiem nav kvotu vai cita veida ierobežojumu, līdz ar to, salīdzinot ar zvejniecību, ir vienkāršāka uzņēmējdarbības uzsākšana šajā nozarē.
36. Reģistrēto privāto akvakultūras uzņēmumu skaits 2005.gadā sasniedza 98⁹. Latvijā ir reģistrēti 250 dīķi ar kopējo platību 3049,2¹⁰ ha. Akvakultūrai, salīdzinot ar citām zivsaimniecības jomām, ir vērojamas labas attīstības iespējas. Izmantojot ZVFI līdzfinansējumu, līdz 2006.gada oktobrim realizēti 25 projekti vairāk kā 1 miliona latu vērtībā. Tomēr nelielie realizētās akvakultūras produkcijas apjomi liecina, ka tikai daļa no uzņēmumiem ražo preces tirgum. Produkcijas nokļuvi līdz tirgum apgrūtina arī mazie katra atsevišķā akvakultūras uzņēmuma ražotie produkcijas apjomi. 2005.gadā akvakultūrā tika izaudzētas un realizētas 516 tonnas zivju. 74 % no produkcijas apjoma veido karpas. Bez karpām nelielos apjomos tiek iegūtas karūsas, foreles, līdakas, stores un platspīļu vēži (1. pielikuma 12. tabula). Latvijā pagaidām nav attīstījusies akvakultūrā iegūto zivju tālāka rūpnieciskā apstrāde, jo produkcijas ražošana realizācijai tirgū ir neliela un sadrumstalota, kā arī nav izveidota akvakultūras produkcijas tirdzniecības sistēma. Lielākā daļa produkcijas svaigā veidā tiek realizēta patērētājiem.
37. Neraugoties uz pagaidām mazajiem akvakultūras produkcijas ražošanas apjomiem, eksperti norāda uz savvaļas dzīvnieku, īpaši kormorānu jeb jūras kraukļu radīto zaudējumu pieaugumu.

⁹ Avots: LZRA

¹⁰ CSP dati

38. Nozares eksperti klimatiskos apstākļus akvakultūras attīstībai Latvijā vērtē kā sliktākus nekā kaimiņvalstīs, kas ietekmē ražošanas izmaksu veidošanos un tālākā nākotnē varētu mazināt Latvijas akvakultūras produkcijas konkurētspēju vienotajā Eiropas Savienības tirgū. Lai mazinātu akvakultūras produkcijas atkarību no cenas konkurences, jau šobrīd jādoma par īpašas vērtības (kvalitatīvo īpašību) piešķiršanu produkcijai. Viena no iespējām - bioloģisko saimniekošanas metožu pielietošana, ko ir uzsākuši daži uzņēmumi. Neviens no tiem gan līdz šim nav sertificēts.
39. Nodarbināto skaits akvakultūrā ik gadu palielinās, arī īpatsvars kopējā zivsaimniecībā nodarbināto skaitā ir pieaudzis no 1,9 % 2000.gadā līdz 2,9 % 2006.gada sākumā. Samazinoties nodarbināto skaitam lauksaimniecībā, nozarei varētu kļūt pieejami papildu darbaspēka resursi. Sektora attīstību sekmē arī regulāri organizēti specializētie kursi akvakultūrā. Tomēr darba ražīgums akvakultūrā ir salīdzinoši zems. Pēc 2003.gada datiem tas tiek vērtēts kā viens no zemākajiem Eiropas Savienībā un vērtības izteiksmē veido tikai 17,8 % no ES-25 vidējā rādītāja. Darbaspēka produktivitāte akvakultūrā Eiropas Savienības valstīs gadā vidēji palielinās par 3 %¹¹.
40. Latvijā ar akvakultūru cieši saistīta arī makšķerēšana. Attīstoties makšķerēšanai, ir pieaudzis vietējā tirgus pieprasījums pēc karpām no 300 tonnām 1990.gadā līdz 600 tonnām 2003.gadā¹². Uzņēmumi, kas darbojas akvakultūras jomā, organizē licencētu makšķerēšanu tiem piederošajās ūdenstilpēs. Šis atpūtas veids līdz ar ekotūrisma attīstību Latvijā kļūst arvien populārāks. Pēc veikto aptauju datiem makšķernieki publiskajās ūdenstilpēs, kurās tiek aktīvi veikta akvakultūrā audzēto zivju mazuļu ielaišana, vidēji gadā iegūst ap 1660 tonnas zivju. Visvairāk dabiskajās ūdenstilpēs tiek iegūtas raudas, asari, līdakas un plauži.

4.3. Zivju apstrāde

41. Zivju apstrādē uz 2006.gada sākumu darbojās 110 uzņēmumi ar ilgu pieredzi un tradīcijām zivju apstrādes jomā. Procentuāli lielāko daļu (41,8 %) no tiem veido mazie uzņēmumi, kuros ir nodarbināti no 10 līdz 49 strādājošajiem. Tie saražo piekto daļu zivju produkcijas. Lielāko īpatsvaru saražotās produkcijas apjomā dod vidējie uzņēmumi (23 % no kopējā uzņēmumu skaita), kas saražo 47 % no produkcijas. Vismazākais ir lielo zivju apstrādes uzņēmumu īpatsvars (8,2 %), bet saražotās produkcijas daļa no kopējā apjoma veido 26 %. Mazie un mikro uzņēmumi galvenokārt ražo nesterilizētus zivju konservus jeb preservus, kūpinātas un saldētas zivis. Savukārt vidējie un lielie zivju apstrādes uzņēmumi koncentrējas sterilizēto zivju konservu ražošanai.
42. Zivju apstrādes uzņēmumiem šķēršļus rada salīdzinoši augstās investīcijas, kas nepieciešamas jaunu produktu ieviešanai, kā arī līdz šim pielietotās tradicionālās tehnoloģijas. Piesaistot pieejamo ZVFI un valsts atbalstu,

¹¹ Employment in the fisheries sector: current situation (FISH/2004/4), Final Report, April 2006.

¹² Avots: „Akvakultūras ilgtspējīgas attīstības un vadības stratēģija Latvijā”, 2006.g.

Latvijas zivju apstrādes uzņēmumi ir sakārtojuši ražošanas procesu atbilstoši Eiropas Savienības higiēnas un pārtikas drošības prasībām, modernizējuši ražošanas tehnoloģijas, investējuši efektivitātes un produktu kvalitātes paaugstināšanā. Tomēr lielākās investīcijas veiktas uzņēmumu pamatlīdzekļos, bet ražošanu pārsvarā balstot uz esošajām tehnoloģijām. Izlaide uz vienu zivju apstrādē strādājošo (darba ražīgums) 2005.gadā bija 10 764,3 lati, kas ir apmēram par 60 % zemāks nekā vidēji Latvijas pārtikas rūpniecībā. To nosaka zemais tehnoloģiskais nodrošinājums un lielais roku darba īpatsvars ražošanā. Zemais darba ražīgums apdraud jaunu darbinieku piesaistes iespējas.

43. Zivju apstrādes uzņēmumiem sakarā ar darba specifiku un salīdzinoši zemo atalgojumu vērojams nepieciešamo speciālistu un kvalificēta darbaspēka trūkums. Šis ir arī viens no faktoriem, kas apgrūtina uzņēmumu darbības paplašināšanas iespējas. 2006.gada sākumā zivju apstrādē bija iesaistīta lielākā daļa zivsaimniecības nozarē nodarbināto, t.i., 63,7 %, no kuriem 71,3 % bija sievietes. Tomēr samazinoties bezdarba līmenim un brīvajam darbaspēkam valstī, uzņēmumiem rodas grūtības piesaistīt darbiniekus, kā rezultātā algu pieaugums sektorā ir straujāks kā produktivitātes pieaugums.
44. Kopējais saražotās zivju produkcijas apjoms 2005.gadā bija 211 tūkst. tonnas ar kopējo realizētās produkcijas vērtību 95 miljoni latu. Kopš 2003.gada nozarē vērojams saražotās produkcijas apjoma pieaugums. Zivju apstrādes uzņēmumos ražotās zivju produkcijas sortiments ir plašs, tomēr produkcijas struktūrā vairāk nekā 50 % veido svaigas, atvēsinātas un saldētas zivis. Kaut arī pēdējos gados kopējā saražotās produkcijas apjomā ievērojami samazinājies konservu ražošanas īpatsvars, vēl joprojām nozīmīgākais zivju produkcijas veids Latvijā ir sterilizēti zivju konservi, kas ir vieglāk transportējami un ilgāk uzglabājami, bet kuriem vēsturiski izveidojies lēta produkta statuss tā galvenajos noieta tirgos. To īpatsvars kopējā saražotajā zivju produkcijas apjomā ir 34 %. Lielāko daļu no sagatavotajiem konserviem veido konservētas brētliņas un reņģes (1. pielikuma 14. tabula). Šo zivju konservu ražošana ir Latvijā tradicionāls Baltijas jūras zivju apstrādes veids.
45. Latvijas uzņēmumu izmantotā zivju apstrādes tehnoloģija – dabiskais kūpinājums, zivju produkcijā var radīt paaugstinātu toksiskās vielas benzopirēna saturu. Līdz ar to zivju apstrādātājiem problēmas rada atšķirīgās produkcijas kvalitātes prasības ārējos tirgos, piemēram, normatīvu atšķirība attiecībā uz benzopirēna pieļaujamo daudzumu zivju produkcijā Eiropas Savienības tirgos ir pieci mikrogrami uz kilogramu produkcijas, bet Krievijas tirgū – viens mikrogrami uz kilogramu. Tā kā Latvijā tiek realizēts tikai 2-5 % no saražotā zivju konservu apjoma, eksporta tirgu prasību ievērošana ir būtisks nosacījums ražošanas stabilitātes nodrošināšanai. Uzņēmumiem jānodrošina kvalitatīvas produkcijas ražošanai atbilstošus tehnoloģiskos procesus, bet atšķirīgo normatīvu prasību izlīdzināšanā un to pamatotības pierādīšanā

nepieciešama valsts institūciju iesaistīšanās.

46. Samazinoties Latvijas zvejniekiem pieejamajiem nozvejas apjomiem, palielinās konkurence ražotāju starpā par vietējo izejvielu iegūšanu. Līdz ar to pieaudzis zivju produkcijas imports no ārvalstīm. Tā kā mazajiem un vidējiem ražotājiem izejvielu iepirkuma apjomi ir salīdzinoši nelieli, lai veidotu atsevišķus pasūtījumus no ārvalstu piegādātājiem, uzņēmumi veic kopīgas izejvielu iegādes vai arī spiesti tās iegādāties par augstāku cenu no starpniekiem.
47. Lai nodrošinātu zivju produkcijas ražošanu, kā arī izstrādājumu dažādību, zivju apstrādes uzņēmumi importē līdz 20 % izejvielu (Eiropas Savienības valstīs vidēji – 50 %). Zivju produkcijas imports 2005.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās par 16,4 %. Latvijā galvenokārt tiek importētas zivju izejvielas - saldētas siļķes un to filejas, makreles, sardinellas, kā arī vietējā tirgū pieprasīta zivju produkcija - saldēti putasu, saida, pikša, jūras sarkanāsari, lašu dzimtas zivis un heks.
48. Situāciju zivju un to produktu ražošanas tirgū lielākoties ietekmē nozares produkcijas starptautiskā tirgus tendences un izmaiņas. Vietējo uzņēmumu kopējais apgrozījums ir atkarīgs no eksporta un importa apjomiem.

4.4. Zivju produktu tirdzniecība

49. Zivju produkcijas realizāciju organizē gan paši zivju apstrādes uzņēmumi, gan tirdzniecības uzņēmumi. Pieaugot zivju apstrādes apjomam, pieaug arī zivju realizācijas apjomi. 2005.gadā Latvijā saražotā zivju produkcija, ieskaitot konservētu zivju produkciju, tika realizēta par 95 miljoniem latu. Vietējais zivju produkcijas patēriņš stabili palielinās. Vietējā tirgū arvien palielinās piedāvātās produkcijas sortiments. Sterilizēto zivju konservu patēriņš Latvijā tradicionāli nav liels - apmēram 3-5 % no kopējā zivju konservu ražošanas apjoma gadā. Savukārt kūpinātas un sālītas zivis, zivju prezervi un kulinārijas izstrādājumi vietējā tirgū veido attiecīgi no 50 % līdz 90 % no kopējā saražotā apjoma. Ņemot vērā vietējā tirgus ierobežoto raksturu, gandrīz 90 % no kopējās saražotās zivju produkcijas (t.sk. zivju konservu) ik gadus tiek eksportēta.
50. 2005.gadā zivju produkcija tika eksportēta uz 49 valstīm. Galvenie eksporta produkcijas veidi bija saldētas zivis - brētliņas, stavrida, sardinella, sardīne, makrele, saldētas zivju - mencu un jūras sarkanāsaru filejas un saldētas garneles, kā arī zivju konservi. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu zivju produkcijas eksporta apjoms palielinājās par 16,4 %, sasniedzot 84,2 tūkst. tonnas un 83,7 miljoni latu vērtības izteiksmē. Kopējā Latvijas zivju produkcijas eksportā nozīmīgu vietu aizņem NVS un Eiropas Savienības valstis, to īpatsvars ir attiecīgi 36 % un 27 %. Salīdzinājumā ar 2004.gadu Eiropas Savienības valstu īpatsvars samazinājies no 47,6 % līdz 27,4 % no kopējā zivju produkcijas eksporta apjoma, savukārt NVS valstu īpatsvars palielinājies no 33,8 % līdz 36,2 %. Īpaši liels pieaugums vērojams zivju produkcijas eksporta apjomā uz Baltkrieviju un Ukrainu (1,7 reizes), bet uz

Krieviju samazinājās par 30,4 %. 2005.gadā par 10 % palielinājās eksportētās zivju produkcijas cenas. Zivju konservu eksporta apjomi 2005.gadā pieauga par 17 % salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, un tas naudas izteiksmē sastādīja 88,7 % no visas sagatavoto un konservēto zivju produkcijas apjoma. 2005.gadā zivju konservu eksporta apjomu pieaugumu veicināja to pieaugums uz Eiropas Savienības (ES-15) valstīm, kas palielinājās 2,2 reizes, visvairāk pieaugot uz Dāniju (5 reizes), Lielbritāniju (3 reizes), Grieķiju (2,5 reizes) un Vāciju (2 reizes). 2005.gadā turpināja samazināties zivju konservu eksports uz NVS valstīm, veidojot 54,6 %. 2005.gadā par vienu trešdaļu pieauga arī eksportēto zivju konservu cena, kas saistīts ar eksporta cenu pieaugumu Krievijas tirgū par 14 %, Lietuvā par 18 %, Moldovā par 41 % un Čehijā -1,6 reizes, kā arī eksporta apjoma pieaugumu uz ASV, kas palielinājies līdz par sešām reizēm. Iepriekš minētais liecina par zivju apstrādes uzņēmumu pieaugošo spēju konkurēt, kā arī vēlmi sabalansēt produkcijas eksportu starp NVS un citu valstu tirgiem, tādējādi diversificējot atkarību no iespējamām nelabvēlīgām situācijām zivju produkcijas realizācijā. Dalība Pasaules Tirdzniecības organizācijā var sekmēt diskriminācijas izkaušanu attiecībā uz Latvijas zivju produkcijas eksportētājiem trešo valstu tirgos.

51. Kā pozitīvs aspekts jāmin arī tas, ka lielie un vidējie zivju apstrādes uzņēmumi piedalās gan vietējās, gan starptautiskās izstādēs. Tas sniedz iespēju popularizēt ražoto produkciju, kā arī noslēgt līgumus ar zivju produkcijas realizētājiem citās valstīs. Aktīvs mārketingš nepieciešams, jo Latvijas zivju apstrādes uzņēmumu preču zīmes vēl ir salīdzinoši mazpazīstamas Eiropas Savienības iekšējā tirgū. Ir nepieciešams rast iespēju nostiprināt to atpazīstamību kā kvalitatīvas, drošas un oriģinālas produkcijas ražotājiem.
52. Iekšējo ūdeņu zivju produkcija veido mazāk kā 1 % no visas tirgū realizētās zivju produkcijas. Tas ir saistīts gan ar mazo nozveju apjomu, salīdzinot ar jūras zveju, gan arī ierobežojumu makšķerniekiem un pašpatēriņa zvejniekiem realizēt iegūtās zivis tirgū.

5. Zivsaimniecība un vides aizsardzības aspekti

53. Zivsaimniecības nozares ietekme uz vidi galvenokārt saistīta ar zivju resursiem, to nārsta vietām un dzīvotnēm, Baltijas jūras, Rīgas jūras līča piekrastes, kā arī iekšējo virszemes ūdeņu kvalitāti, zivsaimniecības nozares atkritumu savākšanu un pārstrādi, gaisa kvalitāti – kaitīgo vielu emisijām un smakām, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.
54. Lai nodrošinātu dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un nozares izaugsme nekļūtu par ierobežojumu turpmākai attīstībai nākotnē, kā arī lai līdzsvarotu nozares attīstības intereses un cilvēka dzīves vides saglabāšanas aspektus, veicot saimniecisko darbību zivsaimniecībā, jāņem vērā vides aizsardzības prasības.

5.1. Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana

55. Baltijas jūrā, ūdens zemā sāļuma dēļ, vairums zivju sugu atrodas savas izplatības robežapstākļos. Tādēļ to izplatību un produktivitāti iespaido gan dabiskās, gan cilvēka izraisītās vides izmaiņas un intensīva zveja. Tā rezultātā samazinās vairāku jūrā dzīvojošu zivju populācijas un to izplatība. Arī pieaugot ūdens piesārņojumam Baltijas jūrā, arvien samazinās atsevišķu zivju sugu populācijas un izplatība. Lai līdzsvarotu šo sugu saglabāšanu un saimniecisko izmantošanu, ir ierobežotas šo zivju sugu nozvejas iespējas.
56. Latvija nodrošina ikgadējus datus par Eiropas Savienības kopējās zvejas zonas un Latvijas jurisdikcijas ūdeņu zivju resursiem, zveju un tās ekonomiskajiem rādītājiem. Atbilstoši Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām un pamatojoties uz līdzšinējiem pētījumiem zivsaimniecības jomā, katram gadam tiek izstrādāta Latvijas Nacionālā zivsaimniecības datu vākšanas programma, kuras ietvaros turpmāk paredzēta zvejas, akvakultūras un zivju apstrādes uzņēmumu ekonomisko datu vākšana un apkopošana, kas palīdz izsekot un regulēt resursu racionālu izmantošanu.
57. Raugoties no ūdens vides saglabāšanas un atjaunošanas viedokļa, būtiskas problēmas saistītas ar saimnieciskās darbības videi nodarīto kaitējumu. Negatīvu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību rada mākslīgi veidotas (uzpludinātas) ūdenskrātuves un to izmantošanas režīms, piemēram, mazās hidroelektrostacijas. Būvējot aizsprostus, tiek pārtraukti zivju migrācijas ceļi un līdz ar to izzūd atsevišķu upju dabīgā nārsta populācijas. Ūdenskrātuvēs veidojas akvatoriji ar lēnu ūdensapmaiņu, kas pasliktina ūdens kvalitāti. Īpaši ūdens kvalitātes izmaiņas jūtamas ūdenskrātuvēs ar lielu seklūdens zonu, kur noris paātrināta eutrofikācija. Jau tagad aizaugšana novērojama ūdenskrātuvēs, kur hidroelektrostaciju darbība uzsākta pirms 2000.gada. Nozīmīgas nārsta vietas, piemēram, Daugavā ir zaudējis lasis, taimiņš, vimba un upes nēģis.
58. Lai mazinātu cilvēku darbības izraisītās negatīvās sekas zivsaimniecībā, LZRA veic zivju resursu un akvakultūras pētījumus un īsteno Zivju resursu atražošanas valsts programmu 2001. - 2010.gadam, nodrošinot saimnieciskās darbības radīto zudējumu kompensējošus zivju mazuļu izlaidumus iekšējos ūdeņos. LZRA filiāles – 7 zivju mazuļu audzētavas audzē laša, taimiņa, vimbas, līdakas, plauža, nēģa un citu zivju mazuļus un kāpurus, kurus regulāri ielaiž upēs, to ūdenskrātuvēs un publiskos ezeros, pavisam vidēji ap 3 milj. mazuļu un 10 milj. kāpuru gadā. Zivju, galvenokārt līdakas, zandarta un līņa mazuļu un kāpuru un vēža mazuļu audzēšanu ielaišanai dabiskajās ūdenstilpēs veic arī atsevišķas privātās zivju audzētavas (1.pielikuma 13.tabula).

5.2. Dabas aizsardzība un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana

59. Latvijā ir 336 *Natura 2000* teritorijas – 4 dabas rezervāti, 3 nacionālie parki, 250 dabas liegumi, 38 dabas parki, 9 aizsargājamo ainavu apvidi, 9

dabas pieminekļi un 23 mikroliegumi. Tās kopā aizņem 11,9 % no Latvijas teritorijas. Aizsargājamās dabas teritorijas vietām ietver piekrastes zonu un valsts iekšienē – vairāk kā 80 % no reģistrēto akvakultūras uzņēmumu dīķu platībām. Teritoriju izveidošanas pamatnosacījums ir visā Eiropā retu un apdraudētu augu un dzīvnieku sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzība. Sugu un biotopu aizsardzību šajās un citās aizsargājamās dabas teritorijās nodrošina Sugu un biotopu aizsardzības likums, likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un no tiem izrietošie Ministru kabineta noteikumi, kā arī Padomes 1979.gada 2.aprīļa Direktīva Nr. 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību un Padomes 1992.gada 21.maija Direktīva Nr. 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2000.gada 23.oktobra Direktīva 2000/60/EK ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (turpmāk – Ūdens pamatdirektīva) un tām atbilstošie nacionālie normatīvie akti.

60. 2005.gada 1.augustā tika uzsākta Eiropas Komisijas LIFE – Dabas programmas „Jūras aizsargājamās teritorijas Baltijas jūras austrumu daļā” projekta izstrāde. Projekta ietvaros iegūtā zinātniskā informācija tiks izmantota jūras *Natura 2000* vietu izvēlei un nodibināšanai trijās Baltijas valstīs (Igaunijā, Latvijā, Lietuvā). Latvijā tiek pētītas teritorijas Rīgas jūras līča rietumu un austrumu krastā, Irbes šaurums, Akmeņraga - Pāvilostas un Nidas - Pērkones teritorija. Projekta ietvaros paredzēta bentisko biotopu, ūdensputnu, jūras zīdītāju un zivju populācijas inventarizācija, kā arī saimnieciskās darbības seku izvērtējums attiecīgajās teritorijās. Pētot saimnieciskās darbības ietekmi, īpaša uzmanība tiks pievērsta pārrobežu piesārņojuma, ostu padziļināšanas darbu, piezvejas (ūdensputni, jūras zīdītāji) novērtējumam. Dabas aizsardzības un apsaimniekošanas plānošana projekta ietvaros tiks veikta trijām izpētei pakļautajām teritorijām. Šī projekta darbība paredzēta līdz 2009.gada 31.jūlijam, un pēc tā ieviešanas iespējams, ka sašaurināsies piekrastes zvejas iespējas.
61. Lai saglabātu piekrastes dabisko ekosistēmu, Latvijā ir ierobežota piekrastes apbūve, līdz ar to ostu attīstības iespējas.
62. No dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas viedokļa, realizējot zivsaimniecības attīstības pasākumus, svarīgi ir nepieļaut tādu svešzemju zivju un citu ūdens organismu sugu nokļūšanu dabiskajā vidē, kas negatīvi ietekmētu vietējo sugu eksistenci.

5.3. Ūdens kvalitāte

63. Ūdens kvalitāti Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī ietekmē gan notekūdeņu sastāvs, gan kuģu satiksme un saimnieciskā darbība ostās.
64. Ūdens resursu nesaimnieciska izmantošana var izraisīt pastiprinātu ūdens piesārņošanu, tādējādi pasliktinot zivju dzīvotņu stāvokli.
65. Zvejniecības ietekme uz ūdens kvalitāti Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī saistīta ar zvejas kuģu vecumu un novecojušo tehnoloģisko nodrošinājumu,

kas palielina degvielas patēriņu un noplūdes risku.

66. Notekūdeņu attīrīšana ir būtiska akvakultūras un zivju apstrādes sektora problēma. Tās risināšanai ir nepieciešamas lielas investīcijas, pilnveidojot ražošanas procesu ar tehnoloģijām, kas uzlabotu uzņēmumu ūdens patēriņa efektivitāti un uzlabotu notekūdeņu attīrīšanu, tādējādi samazinot ūdens piesārņojumu.

5.4. Atkritumu apsaimniekošana

67. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012.gadam paredz atkritumu rašanās iespējamu ierobežošanu un apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu, pārstrādi un atkārtotu izmantošanu.
68. Atkritumu utilizācija ir risināms jautājums zvejniecības (piezvejas utilizācija) un zivju apstrādes (apstrādes atlikumu utilizācija) sektoros, gan lai samazinātu atkritumu rašanos, gan lai samazinātu smaku emisiju gaisā.
69. Plānots, ka, ievērojot jau esošo un ieviešot jaunu normatīvo aktu ietvertās vides aizsardzības prasības, kopumā uzlabosies apkārtējās vides stāvoklis no dažādiem aspektiem. Tomēr vides aizsardzības prasību pastiprināšanās saistīta ar papildu finanšu investīcijām uzņēmumos to ievērošanai. Ierobežotu finanšu resursu apstākļos tas rada draudu zivsaimniecības attīstībai.

6. Nozares pārvaldība

70. Zivsaimniecībā ir izveidota sazarota nozares pārvaldības un kontroles sistēma, kuras galvenie elementi ir šādi:
- 1) politikas un stratēģijas izstrāde un vadība;
 - 2) zivju resursu pārvaldība un izmantošanas kontrole;
 - 3) kuģu un jūrnieku pārraudzība;
 - 4) valsts un Eiropas Savienības atbalsta administrēšana.
71. Zivsaimniecības nozares vispārēja pārvaldība ir Zemkopības ministrijas kompetencē. Zemkopības ministrija nodrošina nacionālās politikas un stratēģijas dokumentu, kā arī normatīvo aktu izstrādi zivsaimniecībā. Tā ir atbildīga par Eiropas Savienības atbalsta politikas īstenošanu zivsaimniecības jomā. Zemkopības ministrija sadarbībā ar VZP pārstāv Latvijas zivsaimniecības intereses dažādās Eiropas Savienības institūcijās.
72. Zemkopības ministrijas padotībā esošā Valsts zivsaimniecības pārvalde realizē valsts politiku zivsaimniecības nozarē un pārvalda Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu, teritoriālo un ekonomiskās zonas ūdeņu zivju resursus, kā arī pārvalda nacionālo nozvejas kvotu izmantošanu starptautisko organizāciju (NAFO, NEAFC) zvejas rajonos un to valstu ūdeņos, ar kurām Eiropas Savienībai ir noslēgtas vienošanās par sadarbību zvejniecībā. Valsts zivsaimniecības pārvalde slēdz zvejas tiesību nomas līgumus ar zvejniekiem, izsniedz īpašos zvejas pilnvarojumus zvejas kuģiem, reģistrē zivju pirmos pircējus un ir atbildīga par zvejas kuģu saraksta uzturēšanu un uzraudzību.

73. Valsts aģentūra „Latvijas Zivju resursu aģentūra” ir Zemkopības ministrijas pārraudzībā esoša iestāde, kas nodrošina zivju resursu, ekosistēmas un vides stāvokļa pētījumus Baltijas jūrā, Rīgas jūras līcī, piekrastē un iekšējos ūdeņos, novērtē un prognozē zivju krājumu stāvokli un zvejas ietekmi uz zivju resursiem un bioloģisko daudzveidību, sagatavo zinātnisko padomu zvejas regulēšanai un krājumu atjaunošanas daudzgadīgo plānu izstrādei. LZRA veic zivju mazuļu audzēšanu ielaišanai dabiskajās ūdenstilpēs, tas ir, zivju resursu atražošanu un papildināšanu, pētījumus akvakultūras jomā un pārstāv Latvijas zivsaimnieciskos pētījumus Starptautiskās Jūras pētniecības padomes un attiecīgās Eiropas Komisijas komitejās un darba grupās.
74. Kaut gan zivju resursu pētījumiem un zinātniskā padoma nodrošināšanai zvejas regulēšanā Latvijā ir stabilas tradīcijas ar daudzgadīgu zinātnisko datu bāzi un nepieciešamo tehnisko nodrošinājumu, tomēr ilglaicīgā skatījumā šajā jomā ir jāveic cilvēkresursu kapacitātes nostiprināšana, kadru atjaunināšana, kā arī zinātniski tehniskās pētnieciskās bāzes pilnveidošana. Arī bioloģisko un ekonomisko datu efektīvai izmantošanai nozares pārvaldības vajadzībām ir nepieciešami ieguldījumi, lai datus operatīvi elektroniski apstrādātu un uzlabotu zivsaimniecības datu apmaiņu.
75. Vides ministrijas Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde kontrolē zivsaimniecības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu zvejnieku darbībā, zvejojot Baltijas jūras ūdeņos, iekšējos ūdeņos, kā arī starptautiskajos ūdeņos un trešo valstu ūdeņos; izsniedz zvejas licences un zvejas žurnālus zvejai Baltijas jūras un iekšējos ūdeņos; nodrošina diennakts zvejas kuģu satelītnovērošanu un nozvejoto zivju izkraušanas kontroli Latvijas ostās.
76. Zvejas kontroles pasākumi tiek organizēti gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī, tomēr šajā sfērā būtu nepieciešams pastiprināt zvejas kontroli jūras ūdeņos aiz piekrastes joslas. Lai uzlabotu nozares pārvaldības efektivitāti, nepieciešami papildu finanšu līdzekļi kontroles funkciju uzlabošanai, zivju resursu pētījumiem nepieciešamās cilvēkresursu kapacitātes nostiprināšanai, kadru atjaunināšanai un pētnieciskās infrastruktūras un zinātniski tehniskās bāzes modernizēšanai.
77. Latvijā jūrlietu joma ir Satiksmes ministrijas Jūras administrācijas kompetencē. Attiecībā uz zivsaimniecību šajā jomā nozīmīgākie jautājumi ir kuģu reģistra un jūrnieku reģistra izveide un uzturēšana, kuģošanas drošības (zvejas kuģu atbilstība kuģošanas drošības prasībām), kuģu būves un modernizācijas tehnisko projektu atzīšanas, kuģu sertifikātu izsniegšanas un jūras satiksmes organizēšana, īpaši ostu pārvaldības joma.
78. Ar zivīm saistītie veterinārie, zivju apstrādes higiēnas prasību un zivju tirgus standartu ievērošanas jautājumi ir Zemkopības ministrijas Pārtikas un veterinārā dienesta kompetencē.
79. Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienests realizē Eiropas Savienības un valsts atbalsta politiku lauksaimniecībā un zivsaimniecībā, tai skaitā,

administrē ZVFI un Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzekļus - pieņem un izvērtē iesniegumu projektus atbalsta saņemšanai, pieņem lēmumu par atbalsta finansējuma piešķiršanu vai tā atteikumu un veic izmaksātā atbalsta uzskaiti un izlietošanas kontroli.

7. Valsts un sabiedrisko organizāciju sadarbība

80. Valsts pārvaldes un dažādu sabiedrisko organizāciju sadarbība tiek pietiekami labi organizēta, tomēr ir daudz iespēju to vēl uzlabot un attīstīt. Par nozīmīgāko sadarbības formu jāatzīst Zivsaimniecības konsultatīvās padomes darbība, kuras sanāksmes notiek regulāri reizi ceturksnī un ko vada zemkopības ministrs. Tajās tiek izskatīti Latvijas zivsaimniecībai un tajā strādājošajiem nozīmīgi jautājumi, piemēram, par zivsaimniecības politiku un stratēģiju, Eiropas Savienības atbalsta pasākumiem, zvejniecības noteikumiem, nepieciešamajiem likumdošanas grozījumiem u. tml. Padomē piedalās valsts institūciju pārstāvji no Valsts zivsaimniecības pārvaldes, Vides ministrijas, Lauku atbalsta dienesta, Pārtikas un veterinārā dienesta, kā arī sabiedrisko organizāciju pārstāvji no Latvijas Zivsaimnieku asociācijas, Latvijas Zvejnieku federācijas, Vēžu un zivju audzētāju asociācijas un citām organizācijām.

8. Kopsavilkums. Zivsaimniecības nozares, stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums

8.1. Kopsavilkums

81. Latvijas zivsaimniecības sektoru vislabāk var raksturot, ņemot vērā tā dalījumu pa atsevišķām darbības jomām. Šis princips ievērots, arī raksturojot nozares stiprās, vājās puses, iespējas un draudus. Minētos faktorus katrai darbības jomai izvērtēja arī nozares sabiedrisko organizāciju, pašvaldību un reģionu, kā arī citu ieinteresēto pušu pārstāvji īpaši organizētos semināros un sanāksmēs. Zivsaimniecības nozares izvērtējuma kopsavilkums ir izstrādāts, piesaistot ekonomiskos, sociālos un vides partnerus.
82. Iekavās norādīts tās Stratēģiskā plāna rindkopas numurs, kurā pamatotas zivsaimniecības nozares attiecīgās stiprās, vājās puses, iespējas un draudi.

Stiprās puses

83. Izmantojot valsts un Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansējumu laika periodā no 2004. līdz 2006. gadam, ir uzsākta zvejas flotes sabalansēšana atbilstoši pieejamajiem zivju resursiem, atsevišķi zivju apstrādes uzņēmumi ieguldījuši investīcijas zivju apstrādes procesa modernizācijā, ir uzlabota ostu infrastruktūra un piemērotība zvejas apkalpošanai, veiktas investīcijas akvakultūras uzņēmumu attīstībā.[42][24][36]
84. Zivsaimniecībā ir izveidota sazarota nozares pārvaldības un kontroles sistēma, kas aptver visus ražošanas posmus.[70]

85. Ir izveidota zivsaimniecības nozares attīstībā ieinteresēto (publiskā sektora institūciju un privātā sektora uzņēmumu, NVO) pušu sadarbība nozarei būtisku attīstības jautājumu apspriešanai un risināšanai.[80]

Vājās puses

86. Zivsaimniecības produkcijas ražošanai ir zema efektivitāte un zems darba ražīgums (produkcijas izlaide uz vienu strādājošo) gan zvejniecībā, gan zivju apstrādē.[42][24][29]
87. Nepietiekami attīstīta sadarbība starp zvejniekiem un zivju apstrādātājiem. Starptieku iesaistīšanās produkcijas ķēdē rada daļēju zivsaimniecībā saražotās produkcijas vērtības aizplūšanu no nozares, tādējādi samazinot zvejnieku ieņēmumus un neproduktīvi sadārdzinot gala produktu.[27]

Iespējas

88. Zivsaimniecība Latvijā vēsturiski ir veidojusies kā viena no nozīmīgākajām tautsaimniecības nozarēm, kas aptver visus produkta ražošanas ķēdes posmus. Lielā iesaistīto ražotāju skaita, apgūtās ražošanas pieredzes un teritoriālās izplatības ietekmē nozarei piemīt iekšējs pašattīstības potenciāls.[1]
89. Zivju produkcijai ir stabils patēriņš gan vietējā, gan eksporta tirgos. Kopumā zivis tiek uztvertas kā veselīgs pārtikas produkts, līdz ar to zivju patēriņam prognozējams pieaugums, pozitīvi ietekmējot pieprasījumu pēc tām.[2] [3]
90. Sabiedriskā atbalsta pieejamība nākamajos gados veicinātu turpmāku investīciju pieplūdi nozarei kopumā, flotes kapacitātes un nozvejas apjomu sabalansēšanai, zvejas, akvakultūras un zivju apstrādes konkurētspējas paaugstināšanai, ražotājorganizāciju un nozares sabiedrisko organizāciju sadarbībai gan tirgus izpētes jautājumos, gan arī kopīgā izejvielu iepirkšanas un sagādes organizēšanā, vides aizsardzības prasību ievērošanas nodrošināšanā, kā arī zvejas pārvaldības, zinātnes un kontroles efektivitātes paaugstināšanā.[152]
91. Vietējās rīcības grupas (LEADER tipa grupas) varētu sniegt savu ieguldījumu no zivsaimniecībai svarīgo reģionu attīstībā.[6]

Draudi

92. Samazinoties piekrastes zvejai un zivju apstrādei, sagaidāma sociālās spriedzes pastiprināšanās, īpaši reģionos, kuros šobrīd ir augsts nozarē nodarbināto skaits.[5]
93. Gan no zvejas, gan zivju apstrādes viedokļa šobrīd nozīmīgākajām zivju sugām ir noteiktas ierobežotas nozvejas kvotas. To pārvaldība notiek ikgadēji, nevis ilgtermiņā, balstoties uz zivju krājumu izmaiņām, tādējādi ir apgrūtināta zvejniecības un zivju apstrādes uzņēmējdarbības plānošana, piemēram, attiecībā uz ražošanas apjomiem, jaudu un tehnoloģijām.[7]
94. Vides aizsardzības prasību pastiprināšanās, saasinoties problēmām dabas

resursu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanas jomā, kā arī ūdens kvalitātes, ražošanas atkritumu utilizācijas, sanitāro, higiēnas un tehnisko prasību mainība saistīta ar papildus nepieciešamiem finanšu līdzekļiem to izpildes nodrošināšanai.[59] - [69]

95. Latvijas izglītības sistēmā nav plašu iespēju iegūt profesionālu izglītību atsevišķās zivsaimniecības jomās.[30][32]

8.2. Zvejniecība

Stiprās puses

96. Latvijas zvejniekiem ir pieejamas zvejas iespējas Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī un trešo valstu ūdeņos, kuros atļauta zveja saskaņā ar starptautiskajām konvencijām, kā arī pamatojoties uz Eiropas Savienības noslēgtiem divpusējiem līgumiem. [14] [15]
97. Latvijas piekrastē ir ērts ostu izvietojums, kas ir pieejams zvejniecības vajadzībām.[26]
98. Valsts institūciju un zvejniecības sabiedrisko organizāciju speciālistiem ir nepieciešamā informācija, pieredze un spējas aizstāvēt nacionālās intereses (nozvejas kvotas u.c.) Eiropas Savienības institūcijās un starptautiskajās organizācijās.[72]
99. Latvijai ir ilggadīga pieredze zivju resursu izpētē, zvejas regulēšanā un zvejas kontroles pasākumu organizēšanā gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī.[73]
100. Kopīgo, ar svaigo zivju realizāciju saistīto problēmu risināšanai zvejniecības uzņēmumi ir apvienojušies ražotāju grupās.[27]

Vājās puses

101. Zvejniecībai Latvijā ir zema ražošanas efektivitāte un darba ražīgums, ko negatīvi ietekmē:
1. zems nozvejas apjoms uz vienu kuģu vienību;[24]
 2. novecojušu tehnoloģiju un zvejas rīku izmantošana;[22]
 3. zvejas flotē ietilpstošo kuģu novecošanās;[22]
 4. zvejas flotes kapacitātes neatbilstība pieejamajām zvejas iespējām.[20]
102. Ostu infrastruktūras zemā atbilstība zvejas apkalpošanai, tiešās zivju realizācijas iespēju nodrošināšanai.[26] [27]
103. Zvejniecībā nodarbināto atalgojums ir daudzkārt zemāks nekā vidēji valstī.[29]
104. Zvejniekiem ir nepietiekamas zināšanas un pieredze zvejniecības uzņēmējdarbības plānošanā un zivju krājumu ilgtspējīgā apsaimniekošanā. [33]
105. Nepietiekami finanšu līdzekļi pilnīgas un efektīvas zvejas kontroles nodrošināšanai visos Latvijas jurisdikcijā esošos ūdeņos, kā arī starpinstitūciju datu apmaiņas sistēmas pilnveidošanai zvejas pārvaldības jomā.[76]

106. Nepietiekami finanšu līdzekļi zivju resursu pētījumiem nepieciešamās cilvēkresursu kapacitātes nostiprināšanai, kadru atjaunināšanai un pētnieciskās infrastruktūras un zinātniski tehniskās bāzes modernizēšanai.[74]
107. Zvejniecībā nodarbināto novecošanās un skaitliska samazināšanās.[29]

Iespējas

108. Zvejas flotes sabalansēšanas pasākumu un modernizācijas rezultātā palielināsies vidējās nozvejas uz vienu zvejas kuģi, un pieaugs zvejas flotes ekonomiskā dzīvotspēja un zvejas uzņēmumu konkurētspēja.[24]
109. Ostu un piestātņu infrastruktūra un to sniegto pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana nodrošinās zvejniecības attīstības iespējas.[26]
110. Zvejnieku apvienošanās grupās nākotnē varētu veicināt kopīgo problēmu risināšanu.[27]

Draudi

111. Dažādu iemeslu dēļ (globālā sasilšana, ūdens piesārņojums) pasliktinoties zivju krājumu stāvoklim, paredzama piešķirto nozvejas kvotu samazināšanās. Sakarā ar delfīnu, roņu, jūras putnu u.c. dzīvnieku aizsardzību iespējams pat pilnīgs apdraudēto zivju sugu zvejas aizliegums, vai atsevišķu zvejas rīku lietošanas aizliegums, tādējādi pasliktinot vai pilnīgi iznīcinot zvejnieku zvejas iespējas.[7] - [12]
112. Eiropas Savienības noslēgto zvejniecības līgumu laušana vai nepagarināšana ar trešajām valstīm negatīvi ietekmētu Latvijas tāljūras zvejas iespējas.[17]

8.3. Akvakultūras un iekšējo ūdeņu izmantošana

Stiprās puses

113. Valstī tiek īstenota speciālā programma vērtīgo zivju sugu mazuļu ielaišanai publiskajās ūdenstilpēs. [56]
114. Ir uzsākta akvakultūras produktu ražošana, pielietojot bioloģiskās saimniekošanas metodes. [38]
115. Akvakultūras ražošanas paņēmieni apgūvei īstenotie izglītošanas pasākumi. [39]

Vājās puses

116. Akvakultūras produkcijas ražošana realizācijai tirgū ir neliela (privātās zivju audzētavas attīstās kā lauksaimniecības uzņēmumu papildu darbības forma) un sadrumstalota, līdz ar to ir grūti nodrošināt ražotās produkcijas pastāvīgi nemainīgu piegādes apjomu un kvalitāti. [36]
117. Nav izveidota akvakultūras produkcijas tirdzniecības sistēma, kas spētu aptvert un efektīvi organizēt sīko privāto ražotāju produkcijas realizāciju. [36]

- 118. Akvakultūras produkcija ir vienveidīga (galvenokārt karpas). [36]
- 119. Akvakultūras produktu apstrāde Latvijā ir vāji attīstīta. [36]
- 120. Palielinās savvaļas dzīvnieku radītie zaudējumi akvakultūrai. [36]
- 121. Iekšējo ūdeņu zvejas aprīkojuma un infrastruktūras nepietiekamā attīstība. [28]

Iespējas

- 122. Latvijai ir labs iekšējo ūdeņu (upju, ezeru) izvietojums un stabila, ekoloģiski tīra vide. [33]
- 123. Akvakultūras produkcijas ražošanas apjomi nav ierobežoti ar kvotām vai cita veida ierobežojumiem, līdz ar to, salīdzinot ar zvejniecību, ir vienkāršāka uzņēmējdarbības uzsākšana šajā nozarē. [35]
- 124. No lauksaimniecības aizejoša darbaspēka pieejamība laukos. [39]
- 125. Akvakultūras uzņēmējdarbības pilnveidošanai iespējams pielietot starptautiskas zinātniskās rekomendācijas. [58]
- 126. Iespēja realizēt programmas uzlabo zivju dzīvotņu un krājumu stāvokli iekšējos ūdeņos un novērš citas saimnieciskās darbības iespējamo negatīvo ietekmi. [58]

Draudi

- 127. Salīdzinot ar kaimiņvalstīm, Latvijā nav labi piemēroti klimatiskie apstākļi akvakultūras produkcijas ražošanai (pārāk silti apstākļi auksto ūdeņu zivīm un pārāk auksti - silto ūdeņu zivīm). Tas nākotnē var negatīvi ietekmēt nozares konkurētspēju starptautiskā līmenī, kā arī ražošanas izmaksas. [38]
- 128. Neatbilstošas saimnieciskās darbības rezultātā palielināsies ūdens piesārņojuma līmenis un pasliktināsies akvakultūras darbības nodrošināšanai nepieciešamais vides stāvoklis. [55]

8.4. Zivju apstrāde un tirdzniecība

Stiprās puses

- 129. Zivju apstrādei un Latvijā ir ilglaicīga pieredze un tradīcijas. [41]
- 130. Zivju apstrādes uzņēmumi atbilst Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktajām higiēnas un pārtikas drošības prasībām. [42]
- 131. Atsevišķos zivju apstrādes uzņēmumos, izmantojot sabiedriskā atbalsta saņemšanas iespējas, ir modernizētas ražošanā izmantotās tehnoloģijas, paaugstināts darba ražīgums. [42]

Vājās puses

- 132. Nozarē ir zems darba ražīgums, ražošanā tiek izmantotas novecojušas tehnoloģiskās iekārtas, kā arī liels roku darba īpatsvars ražošanā [42]
- 133. Latvijas zivju produkcijas ražotāju preču zīmes ir salīdzinoši maz atpazīstamas Eiropas Savienības tirgū. [51]
- 134. Produkcijas trešo daļu veido zivju konservi, kuru vēsturiski radies pozicionējums tirgū neatbilst to ražošanas izmaksām (lēta produkta statuss

ar augstām ražošanas izmaksām).[43]

Iespējas

135. Latvijas dalība Pasaules Tirdzniecības organizācijā var sekmēt diskriminācijas izkaušanu attiecībā un Latvijas zivju produkcijas eksportētājiem trešo valstu tirgos. [50]
136. Uzņēmumu līdzdalība vietēja un starptautiska mēroga nozares izstādēs veicina Latvijā ražotās produkcijas atpazīstamību zivju produkcijas noieta tirgos.[51]

Draudi

137. Informācija par paaugstinātu dioksīna klātbūtni Baltijas jūras zivīs un kancerogēno vielu klātbūtni kūpinātajās zivīs varētu samazināt patērētāju interesi par tām, tādējādi negatīvi ietekmējot pieprasījumu.[10]
138. Vienveidīgas produkcijas ražošana zivju apstrādes uzņēmumos mazina nozares kopējo elastību, reaģējot uz situāciju - jauniem nosacījumiem, aizliegumiem un prasībām, kas izvirzītas starptautiskā līmenī.[43]
139. Politiskā un administratīvā nestabilitāte ārējos, arī NVS valstu, tirgos, kas negatīvi ietekmē uzņēmumu produkcijas realizāciju.[50]

140.II. Zivsaimniecības nozares mērķi un prioritātes

9. Zivsaimniecības nozares ieguldījums valsts nacionālajā stratēģijā

141. Nosakot zivsaimniecības nozares mērķus un prioritātes, ir ņemti vērā šādi ar nozares politiku un stratēģiju saistīti dokumenti:

- 1) Eiropas Savienības Kopējās zivsaimniecības politikas pamatnostādnes;
- 2) Lisabonas stratēģija un Latvijas Nacionālā Lisabonas stratēģijas programma 2005. - 2008.gadam;
- 3) Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. - 2013.gadam;
- 4) Valsts stratēģiskais ietvardokuments;
- 5) Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007. - 2013.gadam;
- 6) Zemkopības ministrijas darbības stratēģija 2007. – 2009.gadam;
- 7) Zivju resursu atražošanas valsts programma 2000. - 2010. gadam;
- 8) Latvijas Nacionālā zivsaimniecības datu vākšanas ikgadējā programma.

142. Stratēģijas plāna mērķis un prioritātes atbilst Lisabonas stratēģijas mērķiem, tajā skaitā Eiropas Padomes 2006.gada pavasara sanāksmes secinājumiem, un Latvijas Nacionālajai Lisabonas stratēģijas programmai 2005. – 2008.gadam, tas ir, veicināt valsts izaugsmi un nodarbinātību, vienlaicīgi ņemot vērā sociālo uzlabojumu un ilgtspējīgas attīstības apsvērumus. Stratēģiskā plāna realizācija veicinās ekonomikas attīstību zivsaimniecības reģionos, zināšanu un tehnoloģiju pārvešanu uz ražošanu un zvejas flotes sabalansēšanu ar pieejamiem zivju resursiem, tādējādi palielinot zivsaimniecības nozares konkurētspēju. Zivsaimniecības nozarē tiks veicināta jaunu akvakultūras un zivju apstrādes uzņēmumu izveide, īpašas priekšrocības paredzot mikro un mazajiem uzņēmumiem, kā arī tiks sekmēta zināšanu un inovatīvu tehnoloģiju ieviešana ražošanā, tiks veicināta ekonomiskā aktivitāte zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijās, kā arī atbalstīta mūžizglītība un iedzīvotāju motivācija šajā jomā.

143. Plānotā zivsaimniecības nozares attīstība Latvijā tāpat kā Eiropas Savienības Kopējā zivsaimniecības politika nosaka vispārējo orientāciju uz ilgtspējīgu attīstību un saskan ar Gēteborgas (2001.gada jūnijs) Eiropas Padomes secinājumiem. Zivsaimniecības nozares attīstības mērķi un prioritātes pamatojamas ar pieejamiem dabas resursiem un to ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšanu. Uzsvars tiek likts uz Gēteborgas secinājumiem attiecībā uz vides aizsardzību, tās risku iepriekšēju novērtēšanu un ilgtspējīgāka attīstības modeļa sasniegšanu. Nozares attīstība ir vērsta uz vispārējo sabiedrības augošo prasību apmierināšanu attiecībā uz pārtikas drošumu, pārtikas kvalitāti, produktu dažādošanu, vides kvalitāti un cilvēku dzīves vides aizsardzību.

144. Stratēģiskā plāna izstrādē tika ievēroti galvenie Kopējās zivsaimniecības politikas pamatprincipi, jo īpaši:

- 1) veicināt efektīvu zvejas darbību ekonomiski stabilai un konkurētspējīgai zvejniecībai un akvakultūrai, nodrošinot pietiekami augstu dzīves līmeni tiem, kas ir atkarīgi no zvejas darbības, un ievērojot vispārējās patērētāju intereses;

- 2) pakāpeniski īstenot uz ekosistēmu balstītu pieeju attiecībā uz zivsaimniecības pārvaldību un apsaimniekošanu;
 - 3) regulāri izstrādāt un ieviest efektīvas zvejas kontroles programmas;
 - 4) nepārtraukti papildināt zivsaimniecības datus un uzlabot to ticamību;
 - 5) nodrošināt likumdošanā paredzēto atbildības dalījumu starp Eiropas Savienības institūcijām un dalībvalstīm zivsaimniecības nozares pārvaldības jomā.
145. Zivsaimniecības nozares attīstība ir saskaņā ar Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā izvirzītajiem mērķiem un prioritātēm - veicināt ātrāku valsts izaugsmi un tuvošanos Eiropas Savienības dalībvalstu vidējam līmenim, attīstot un efektīvi izmantojot cilvēkresursus, palielinot uzņēmumu konkurētspēju, ilgtspējīgi un efektīvi izmantojot dabas un enerģētiskos resursus.
 146. Kā horizontālā prioritāte Startēģiskā plāna īstenošanas pasākumos tiks realizēta dzimumu līdztiesības integrētā pieeja. Tas ir princips, ko nodrošinās visās plānotajās aktivitātēs, visos lēmumu pieņemšanas un izpildes līmeņos, ņemot vērā atšķirīgās dzimumu lomas un pieredzi sabiedrībā, nodrošinot abu dzimumu pārstāvēniecību un pasākumu atbilstību sieviešu un vīriešu dažādajām vajadzībām, interesēm un iespējām, kā arī izskaužot dzimumu diskrimināciju.
 147. Zivsaimniecības nozares stratēģiskais plāns 2007. – 2013.gadam ir izstrādāts saskaņā ar Latvijas Nacionālās attīstības plānu 2007. – 2013.gadam, kas nosaka valsts attīstības stratēģisko mērķi – izglītība un zināšanas tautsaimniecības izaugsmei un tehnoloģiskai izcilībai, kā arī prioritātes tā sasniegšanai:
 - 1) izglītots un radošs cilvēks;
 - 2) uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība;
 - 3) zinātnes un pētniecības attīstība.
 148. Lai arī Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2007. - 2013.gadam netiek izvirzīti konkrēti mērķi sadalījumā pa dažādām tautsaimniecības nozarēm, nozares Stratēģiskajā plānā izvirzītie zivsaimniecības un tās apkašnozarū attīstības mērķi un prioritātes ir vērstas uz to, lai dotu savu ieguldījumu kopējā valsts stratēģiskā mērķa sasniegšanā.
 149. Stratēģijas mērķa un izvirzīto prioritāšu uzdevums ir veicināt vietējo pašvaldību un plānošanas reģionu attīstības programmās un stratēģijās noteikto prioritāšu attiecībā uz zivsaimniecības nozari īstenošanu, un ievērot reģiona attīstības iezīmes. Pasākumiem jāmazina negatīvās sociālekonomiskās attīstības līmeņu atšķirības starp dažādām Latvijas teritorijām.
 150. Zivsaimniecības nozares attīstības mērķi un prioritātes dod savu ieguldījumu arī Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāna 2007.-2013.gadam izvirzītā mērķa - pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos Latvijas laukos - sasniegšanā, jo liela daļa zivsaimniecības uzņēmumu atrodas lauku reģionos.

151. Laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam Latvijā pastāv reāla iespēja sabalansēt pieejamos zvejas resursus un zvejas flotes kapacitāti, līdztekus veicinot sociālekonomiskās stabilitātes veidošanos zvejniecībā. Bez tam optimistiska šķiet iespēja veikt paaudžu nomaiņu un iesaistīt zvejniecībā jaunus cilvēkus, kas nodrošinātu nozares turpmāku pastāvēšanu un tradīciju turpināšanu, vienlaikus atbalstot iespēju vecajiem zvejniekiem atstāt nozari.
152. Sabiedriskais atbalsts varētu veicināt investīciju pieplūdi nozarei kopumā, flotes kapacitātes un nozvejas apjomu sabalansēšanai un nozarē izmantoto tehnoloģiju modernizācijai, alternatīvu iespēju radīšanai no zivsaimniecības aizejošiem cilvēkiem, kā arī zvejas pārvaldības, zinātnes un kontroles efektivitātes paaugstināšanos.
- 153.

10. Zivsaimniecības nozares attīstības stratēģija

154. Pamatojoties uz stipro un vājo pušu analīzi un Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2007. - 2013. gadam noteiktajiem mērķiem, zivsaimniecības nozares attīstības galvenais mērķis (virsmērķis) ir:
- zivju resursu ilgtspējīgas izmantošanas iespējas nākamām paaudzēm un zivsaimniecībā iesaistīto cilvēku pārticība.**

155. Lai sasniegtu zivsaimniecības nozarei izvirzīto galveno mērķi, ir noteiktas šādas jomas un to apakšmērķi:
1. zvejniecība - Ar zivju resursiem līdzsvaroti un konkurētspējīgi zvejas uzņēmumi un Latvijas zvejas flote;
 2. akvakultūra, iekšējie ūdeņu zveja, zivju apstrāde un tirdzniecība - Kvalitatīvu, augstas pievienotās vērtības un tirgus pieprasījumam atbilstošu produktu ražojošs akvakultūras, iekšējo ūdeņu zvejas un apstrādes uzņēmumi.
 3. nozarē iesaistīto cilvēku spēju un teritoriju attīstība - Ar zivsaimniecību saistīto teritoriju un no zivsaimniecības atkarīgo cilvēkresursu integrēta un ilgtspējīga attīstība.
 4. zivsaimniecības nozares pārvaldība - Efektīva kontrole visos zivju aprites posmos un zvejas resursu vieda pārvaldība ilgtspējīgā zivju resursu izmantošanā un vides aizsardzības prasību ievērošanas nodrošināšanā.
156. Uzdevumi mērķu sasniegšanai sakārtoti prioritārā secībā.

10.1. Zvejniecība

157. Ar zivju resursiem līdzsvaroti un konkurētspējīgi zvejas uzņēmumi un Latvijas zvejas flote.
158. Izvirzītā mērķa sasniegšanai noteikti šādi uzdevumi:
1. zvejas flotes kapacitātes līdzsvarošana ar Latvijai pieejamajiem zivju resursiem;
 2. zvejas flotes modernizēšana, paaugstinot tās ekonomisko dzīvotspēju, bet nepalielinot zvejas kopējo kapacitāti;
 3. ostu infrastruktūras uzlabošana zvejas kuģu darbības nodrošināšanai;

10.1.1. Zvejas flotes kapacitātes līdzsvarošana ar Latvijai pieejamajiem zivju resursiem

159. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība būtiski uzlabot Latvijas zvejas kopējo efektivitāti, kā arī nepieciešamība mazināt zvejā iesaistīto uzņēmumu un to darbinieku atkarību no pieaugošiem zvejas aizliegumiem, tehniskajiem zveju ierobežojošiem un regulējošiem nosacījumiem.

160. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas un piekrastē zvejojošo kuģu nodošana sadalīšanai (t.sk. sagriešanai metāllūžņos); [101.1] [101.4]

2. Baltijas jūras un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas un piekrastē zvejojošo kuģu nodošana izmantošanai citiem mērķiem ārpus zvejniecības; [101.4]

3. kompensācijas pasākumi sakarā ar pagaidu zvejas aktivitāšu pārtraukšanu zivju krājumu pārvaldības, atjaunošanas plānu vai citu aizsardzības pasākumu ietvaros, vai arī apturot vai pārtraucot Eiropas Savienības zvejniecības līgumu ar kādu no trešajām valstīm, kuru ūdeņos zvejo Latvijas zvejas kuģi; [111]

4. kompensācijas apkalpes locekļiem par zvejas kuģa pastāvīgas vai pagaidu zvejas darbības pārtraukšanu; [103]

5. pirmstermiņa pensionēšanās iespēju nodrošināšana zvejniecībā. [107]

161. Plānots, ka daļa kompensācijās izmaksāto līdzekļu atgriezīsies zvejniecībā caur privātajiem ieguldījumiem zvejas flotē atlikušo kuģu modernizācijā, sniegs iespēju uzsākt zvejniecībai alternatīvu uzņēmējdarbību vai arī palīdzēs kuģu īpašniekiem un zvejniekiem iegūt līdzekļus savu sociālo apstākļu uzlabošanai. Pirmstermiņa pensionēšanās iespēju nodrošināšana veicinās zvejniecībā strādājošo vidējā vecuma samazināšanos un izglītības līmeņa paaugstināšanos.

162. Plānotās darbības tiks veiktas, pamatojoties uz Latvijas Nacionālajā zvejas flotes kapacitātes sabalansēšanas plānā un tā ietvaros izstrādātajā kuģu ekspluatācijas pastāvīgas pārtraukšanas shēmā paredzētajiem rādītājiem atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.1.2. Zvejas flotes modernizēšana, paaugstinot tās ekonomisko dzīvotspēju, bet nepalielinot zvejas kopējo kapacitāti

163. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība samazināt Latvijas zvejas flotē esošo kuģu negatīvo ietekmi uz vidi, kā arī nepieciešamība būtiski uzlabot pēc zvejas flotes kapacitātes līdzsvarošanas zvejniecībā palikušo kuģu zvejas efektivitāti, nepalielinot flotes kopējo kapacitāti.

164. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. zvejas kuģu modernizēšana kuģošanas drošības, darba apstākļu, higiēnas un kvalitātes prasību uzlabošanai un dzinēju nomaiņa ar mērķi uzlabot zvejas kuģu atbilstību vides prasībām un paaugstināt to degvielas ekonomijas

u.c. rādītājus; [101.2][101.3]

2. selektīvāku zvejas rīku un metožu ieviešana, tai skaitā rīku un nozvejas pasargāšanai no savvaļas plēsoņu ietekmes; [111]

3. piekrastes zvejas flotes attīstības veicināšana.[92]

165. Plānots, ka investīcijas zvejas kuģu modernizācijā samazinās kuģu dzinēju izmešu līmeni un degvielas patēriņu; uzlabos darba drošības apstākļus; nodrošinās nozvejoto zivju ilgāku un kvalitatīvāku uzglabāšanu un pārvadāšanas iespējas, kas pozitīvi ietekmētu zvejniecības uzņēmumu ekonomisko darbību un patērētājiem piegādājamo zvejas produktu kvalitāti. Moderna, uz informācijas tehnoloģijām balstīta kuģu aprīkojuma un iekārtu iegāde būs viens no līdzekļiem, kā iesaistīt jaunus cilvēkus nozarē.

166. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.1.3. Ostu infrastruktūras uzlabošana zvejas kuģu darbības nodrošināšanai

167. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība pilnveidot Latvijas ostu infrastruktūru zvejas kuģu darbības nodrošināšanai tajās. Lielākajā daļā no ostām kā svarīgākā nodarbe ir dažādu kravu pārkraušana, pasažieru terminālu un jahtklubu darbība. Taču tieši mazajās ostās ne mazāk svarīga nozīme ir arī zvejniecības uzņēmējdarbības nodrošināšanai un tai nepieciešamo pakalpojumu iespēju sniegšanai.

168. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. zvejas kuģu darbības nodrošināšanai, zivju izkraušanai un uzglabāšanai, kā arī vides aizsardzības prasību nodrošināšanai nepieciešamās ostu infrastruktūras pilnveidošana; [102]

2. ostās un ārpus ostām esošo zivju izkraušanas vietu infrastruktūras pilnveidošana piekrastes zvejnieku vajadzībām.[102]

169. Paredzēts, ka darbību realizācija uzlabos ostu infrastruktūru zvejnieku darbības sekmīgai nodrošināšanai, kā arī arvien pieaugošo vides aizsardzības prasību izpildi ostu un piestātņu izmantošanā; savukārt investīcijas ārpus ostām uzlabos piekrastes zvejnieku nozvejas izkraušanas iespējas.

170. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautajiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.2. Akvakultūra, iekšējo ūdeņu zveja un zivju apstrāde un tirdzniecība

171. Kvalitatīvu, augstas pievienotās vērtības un tirgus pieprasījumam atbilstošu produktu ražojoši akvakultūras, iekšējo ūdeņu zvejas un apstrādes uzņēmumi.

172. Izvirzītā mērķa sasniegšanai noteikti šādi uzdevumi:

1. iekšējo ūdeņu zvejas aprīkojuma pilnveidošana;
2. ūdens vides, faunas un floras saglabāšana;

3. konkurētspējīgu, tehnoloģiski modernu akvakultūras uzņēmumu darbības veicināšana;
4. zivju apstrādes uzņēmumu konkurētspējas palielināšana;
5. tirgus izpētes veicināšana un produkcijas noieta tirgu paplašināšana.

10.2.1. Iekšējo ūdeņu zvejas aprīkojuma pilnveidošana

173. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība pilnveidot iekšējo ūdeņu zvejas infrastruktūru, modernizēt zvejas laivas un zvejas aprīkojumu.
174. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības [121]:
 1. zvejas kuģu (laivu) darbības nodrošināšanai un nozvejoto zivju kvalitātes saglabāšanai nepieciešamās infrastruktūras modernizēšana vai izbūve;
 2. zvejas kuģu (laivu) modernizēšana, uzlabojot higiēnas un darba drošības apstākļus.
175. Paredzēts, ka investīcijas veicinās esošo laivu pietātņu atjaunošanu un jaunu pietātņu izbūvi, nodrošinot nozvejoto zivju izkraušanai nepieciešamos apstākļus; investīcijas zvejas laivu un zvejas aprīkojuma modernizācijā uzlabos iekšējo ūdeņu zvejas apstākļus.
176. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.2.2. Ūdens vides, faunas un floras saglabāšana

177. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība veikt vides aizsardzības pasākumus akvakultūrā un iekšējo ūdeņu apsaimniekošanā atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas politikas pamatnostādņem vides aizsardzības jomā, kā arī Nacionālajai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas programmai, un to ieviešanas rezultātā uzņēmumiem radušies papildu izdevumi vai pat zaudējumi.
178. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības [94]:
 1. zivju krājumu papildināšanas un aizsardzības pasākumi, zivju nārsta vietu atjaunošana, kā arī zivju migrācijas ceļu izbūve un uzlabošana;
 2. atbalsts akvakultūras uzņēmumiem, kuru darbība pakļauta vai balstīta uz dabas resursu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanas principiem;
 3. atbalsts akvakultūras uzņēmumiem, kuru darbību ierobežo *NATURA 2000* teritoriju noteikšana un izveidošana;
 4. atbalsts akvakultūras uzņēmumiem bioloģiskās produkcijas audzēšanai.
179. Paredzēts, ka valsts programmas īstenošana zivju krājumu papildināšanai (Zivju resursu atražošanas valsts programma 2001. - 2010.gadam) un investīcijas citos aizsardzības pasākumos mazinās saimnieciskās darbības videi kopumā un īpaši zivju nārstu vietām nodarīto kaitējumu, kā arī nodrošinās zivju migrācijas iespējas; atbalsts akvakultūras uzņēmumiem, kas atrodas *NATURA 2000* teritorijās, kompensēs ar vides aizsardzību saistītās izmaksas, kā arī veicinās akvakultūras uzņēmumu pievēršanos bioloģiskās saimniecības metožu pielietošanai.

180. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.2.3. Konkurētspējīgu, tehnoloģiski modernu akvakultūras uzņēmumu darbības veicināšana

181. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība modernizēt esošo akvakultūras uzņēmumu tehnoloģisko ražošanas procesu, palielināt uz tirgu orientēto akvakultūras uzņēmumu skaitu un paplašināt tirgū piedāvāto akvakultūras produkcijas klāstu.

182. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. uzņēmumu modernizēšana, lai uzlabotu darba apstākļus, higiēnas prasību ievērošanu, akvakultūras dzīvnieku veselību un produktu kvalitāti, kā arī samazinātu uzņēmumu darbības ietekmi uz vidi; [116]

2. jaunu audzēšanas tehnoloģiju ieviešana, lai veicinātu dažādu tirgū pieprasītu zivju (vēžu) sugu audzēšanu; [118]

3. aizsardzības pasākumu nodrošināšana pret savvaļas dzīvnieku nodarītajiem kaitējumiem audzētavās. [120]

183. Paredzēts, ka investīcijas akvakultūras uzņēmumu modernizācijā, jaunu tehnoloģisko risinājumu ieviešanā palielinās uz tirgu orientēto akvakultūras uzņēmumu kopējo skaitu, paaugstinās ražotās produkcijas kvalitāti un drošumu, kā arī veicinās saražotās produkcijas sortimenta paplašināšanos; investīcijas aizsardzības pasākumos kompensēs savvaļas dzīvnieku radītos zaudējumus, tādējādi nemazinot uzņēmumu ražotās produkcijas konkurētspēju tirgū.

184. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.2.4. Zivju apstrādes uzņēmumu konkurētspējas palielināšana

185. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība būtiski uzlabot zivju apstrādes uzņēmumu darbības efektivitāti, kā arī nepieciešamība veicināt ražotās zivju produkcijas sortimenta paplašināšanos, iesaistot zivju apstrādes procesā jaunas izejvielas un paaugstinot zivju apstrādes uzņēmumu elastību un spēju reaģēt uz notikumiem un izmaiņām izejvielu un produkcijas noieta tirgū.

186. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. zivju apstrādes telpu un aprīkojuma uzlabošanas pasākumi, lai uzlabotu darba apstākļus un higiēnas prasību ievērošanu; [132]

2. tehnoloģisko iekārtu modernizēšana un ražošanas tehnoloģiju pilnveidošana, lai nodrošinātu videi draudzīgu tehnoloģiju pielietošanu; [132]

3. inovatīvu tehnoloģiju ieviešana, lai attīstītu jaunu, tirgū pieprasītu produktu ražošanu; [119][134][138]

4. zivju apstrādē maz izmantoto zivju sugu, kā arī ražošanas blakusproduktu un atkritumu izmantošanas veicināšana. [94]

187. Paredzēts, ka investīcijas zivju apstrādes telpu un aprīkojuma uzlabošanā,

tehnoloģisko iekārtu modernizēšanā un ražošanas tehnoloģiju pilnveidošanā ļaus zivju apstrādes uzņēmumiem ievērot arvien pieaugošās zivju produkcijas ražošanai paredzētās kvalitātes, higiēnas un vides aizsardzības prasības gan Eiropas Savienības iekšējā tirgū, gan arī ārējā tirgū, paplašinās apstrādē izmantoto izejvielu klāstu, uzlabos darba apstākļus strādājošajiem un paaugstinās zivju apstrādes procesa efektivitāti, ražotās produkcijas kvalitāti un drošumu, tā pozitīvi ietekmējot uzņēmumu ražotās produkcijas konkurētspēju.

188. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautajiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.2.5. Tirgus izpētes veicināšana un produkcijas noieta tirgu paplašināšana

189. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība rast jaunus noieta tirgus, paplašinoties ražotās produkcijas sortimentam un mazinot produkcijas atkarību no NVS tirgus, kā arī nepieciešamība nostiprināt pozīcijas jau esošajos tirgos ar esošo produkciju, veicinot tās atpazīstamību.

190. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. atbalsts tirgus izpētes pasākumu veikšanai un zivju produkcijas popularizēšanai tirgū; [133]

2. atbalsts zivju produktu lietošanas uzturā popularizēšanai; [137]

3. atbalsts videi draudzīgā veidā ražotas produkcijas marķējuma veidošanai. [94]

191. Paredzēts, ka atbalsts tirgus izpētes veikšanai un zivju produkcijas popularizēšanai sekmēs uzņēmumu darbību gan vietējā, gan esošos un topošos eksporta tirgos. Atbalsts videi draudzīgā veidā ražotas produkcijas marķējuma veidošanai veicinās Latvijā ražotās produkcijas kā kvalitatīvas, drošas un oriģinālas produkcijas atpazīstamības veidošanos un pāreju no cenas konkurences uz kvalitātes konkurenci.

192. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautajiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.3. Nozarē iesaistīto cilvēku spēju un teritoriju attīstība

193. Ar zivsaimniecību saistīto teritoriju un no zivsaimniecības atkarīgo cilvēkresursu integrēta un ilgtspējīga attīstība.

194. Izvirzītā mērķa sasniegšanai noteikti šādi uzdevumi:

1. zivsaimniecības reģionu attīstības veicināšana;

2. zivsaimniecības nozarē nodarbināto kvalifikācijas paaugstināšanas un sadarbības spēju attīstības veicināšana.

10.3.1. Zivsaimniecības reģionu attīstības veicināšana

195. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība risināt sociālekonomiskās problēmas ar zivsaimniecību saistītajos reģionos.

196. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. ekonomisko aktivitāšu dažādošanas veicināšana zivsaimniecības reģionos; [92][111]

2. darba vietu saglabāšanas un attīstības pasākumu veicināšana; [92]

3. kolektīvo interešu pasākumu realizācijas veicināšana. [108][117]

197. Paredzēts, ka plānoto darbību realizācija rezultātā sekmēs gan ar zivsaimniecību, gan alternatīviem uzņēmējdarbības veidiem saistītu ekonomisko aktivitāti ar zivsaimniecību saistītajos reģionos, veicinot apdzīvotības saglabāšanos šajos reģionos un iedzīvotāju labklājības paaugstināšanos.

198. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautajiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.3.2. Zivsaimniecības nozarē nodarbināto kvalifikācijas paaugstināšanas un sadarbības spēju attīstības veicināšana

199. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība paaugstināt nozarē nodarbināto izglītības un kvalifikācijas līmeni un sadarbības spējas, kas ir priekšnoteikums pilnvērtīgas un efektīvas pieejamo dabas un materiālo resursu izmantošanas nodrošināšanai.

200. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības:

1. atbalsts zvejas un akvakultūras produktu ražotāju organizāciju veidošanai un pārstrukturēšanai; [87]

2. izglītošanas un kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumu īstenošana zivsaimniecības jomā, kā arī prasmju dažādošana citās darbības jomās, lai nepieciešamības gadījumā zivsaimniecībā strādājošie varētu konkurēt darba tirgū. [104]

201. Paredzēts, ka nozarē nodarbināto izglītības un kvalifikācijas līmeņa paaugstināšanas un sadarbības spēju attīstības pasākumu īstenošanas rezultāti kļūs par nozīmīgāko nozares izaugsmes resursu un veicinās nozarē nodarbināto labklājības paaugstināšanos.

202. Plānotās darbības tiks veiktas atbilstoši Rīcības programmā un nacionālajos normatīvajos aktos iekļautajiem kritērijiem un atbalsta apjomiem.

10.4. Zivsaimniecības nozares pārvaldība

203. Efektīva kontrole visos zivju aprites posmos un zvejas resursu vieda pārvaldība ilgtspējīgā zivju resursu izmantošanā un vides aizsardzības prasību ievērošanas nodrošināšanā.

204. Izvirzītā mērķa sasniegšanai noteikti šādi uzdevumi:

1. nozares pārvaldības stiprināšana un zivsaimniecības pētniecības spēju attīstība;

2. nozares kontroles un uzraudzības sistēmas pilnveidošana.

10.4.1. Nozares pārvaldības stiprināšana un zivsaimniecības pētniecības spēju attīstība

205. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība pilnveidot zivsaimniecības

nozarei nepieciešamo bioloģisko un ekonomisko datu vākšanas sistēmu un veicināt ar nozari saistītās pētniecības attīstību, stiprinot nozares pārvaldības efektivitāti.

206. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības [105]:

1. nozares datu vākšanas programmas realizēšana;
2. ar nozari saistīto pētniecības spēju attīstības veicināšana.

207. Tiks pilnvērtīgi īstenota Datu vākšanas programma, apkopojot un pārvaldot datus, kā arī veicot pētījumus un eksperimentālos projektus, kas nepieciešami kopējās zivsaimniecības politikas attīstībai un Kopienas noteiktās obligātās un paplašinātās programmas realizācijai datu vākšanai zivsaimniecības nozarē saskaņā ar Eiropas Padomes un Eiropas Komisijas regulām. Pētniecības attīstība nodrošinās zivju resursu izpēti, kā arī piesārņojuma un saimnieciskās darbības ietekmes uz zivju resursiem izpēti, kā arī ļaus Latvijai piedalīties starpvalstu sadarbībā zinātniskajos pētījumos zivsaimniecībā, zivju resursiem nodarīto zaudējumu kompensācijas projektu izstrādē un īstenošanā. Zivsaimniecības datu vākšana un zivsaimnieciskie pētījumi ļauj pareizi novērtēt gan zivju krājumu stāvokli, gan arī dažādu pielietoto pasākumu nepieciešamību un efektivitāti iekšējos ūdeņos un jūras piekrastē.

10.4.2. Nozares kontroles un uzraudzības sistēmas pilnveidošana

208. Uzdevuma īstenošanu noteic nepieciešamība samazināt nelegālās nozvejas līmeni Eiropas Savienības ūdeņos, kas izraisa zvejas resursu pārmērīgu ekspluatāciju, īpašu uzmanību pievēršot to zivju sugu krājumu izmantošanai, kuri tiek vērtēti kā apdraudēti, piemēram, Baltijas jūras Austrumu daļas mencu krājumi.

209. Uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas šādas darbības [105]:

1. zvejas kontroles un uzraudzības stiprināšana un nozvejoto zivju aprites izsekojamības attīstība;
2. nozvejas kontroles programmas īstenošana.

210. Paredzēts, ka būtiski palielināsies zvejas kontroles pasākumu skaits un tie kļūs efektīvāki, tai skaitā izmantojot jaunākos tehniskos paņēmienus - kuģu atrašanās vietas satelītu uzraudzības sistēma (VMS), elektroniskie zvejas žurnāli, integrētas datu informācijas sistēmas u.c. Zvejas kontroles jomā veicamie atbalstāmie pasākumi katru gadu tiek iekļauti attiecīgā zvejas kontroles programmā, kura tiek iesniegta Eiropas Komisijai. No valsts budžeta tiek atbalstīta arī reģionu un pašvaldību iesaistīšanās zivju resursu saglabāšanas, tai skaitā zvejas uzraudzības pasākumu īstenošanā.

11. Stratēģijas mērķu īstenošanu raksturojošie ietekmes rādītāji

211. Stratēģijas mērķu īstenošanas raksturošanai ir izvēlēti rādītāji, ar kuru palīdzību varētu izsekot izmaiņām, kas notiks zivsaimniecības nozarē laika periodā no 2007. līdz 2013. gadam un ar kuru palīdzību varētu novērtēt izvirzīto nozares attīstības mērķu sasniegšanas pakāpi. Rādītāju izvēlē izmantots Eiropas Komisijas izstrādātais darba dokuments (FISH/C/AA D(2005) *par Nacionālo stratēģisko plānu*) par Stratēģiskā plāna sagatavošanu un mērķu sasniegšanai izmantojamiem kvantitatīvajiem un kvalitatīvajiem rādītājiem. No minētajā dokumentā piedāvāto rādītāju saraksta Latvijā tika izvēlēti piemērotākie un informācijas un datu ziņā vislabāk pieejamie nozares attīstības stratēģiju raksturojošie lielumi. Stratēģijas ietvaros paredzēts sasniegt šādus rādītājus:

Rādītāja Nr.	Rādītāja veids	Bāzes periods (gads/ periods)	Rādītāja līmenis bāzes periodā	Sasniedzamais rādītāja līmenis 2013.gadā	Pieaugums / samazinājums 2013.gadā salīdzinot ar bāzes periodu, %
Zvejniecība					
1	Nozvejas apjoms uz vienu flotes vienību (t):				
1.1	Rīgas jūras līcis, traleri 12 - 24 m	2005	344	520	151,2
1.2	Baltijas jūra, traleri > 24 m	2005	999	1270	127,1
1.3	Baltijas jūra, tīklu zvejas kuģi	2005	64	140	2,2 reizes
1.4	Piekrastes zvejas kuģi	2005	11	25	2,3 reizes
2	Saražota produkcija uz vienu zvejniecībā strādājošo (LVL gadā):				
2.1	Rīgas jūras līcis, traleri 12 - 24 m	2005	15046	28630	190,3
2.2	Baltijas jūra, traleri > 24 m	2005	24642	41340	167,8
2.3	Baltijas jūra, tīklu zvejas kuģi	2005	13814	39780	2,9 reizes
2.4	Piekrastes zvejas kuģi	2005	1166	3320	2,8 reizes
3	Modernizētu zivju izkraušanai piemērotu ostu un piestātņu skaits	2005	4	15	3,7 reizes
Akvakultūra, iekšējo ūdeņu apsaimniekošana un zivju apstrāde un mārketinga					
4	Realizētās akvakultūras produkcijas apjoms (t)	2005	516,2	750	145,3
5	Bioloģiskās produkcijas audzēšanā iesaistīto akvakultūras uzņēmumu īpatsvars % no kopējā akvakultūras uzņēmumu skaita	2005	0	15	...
6	Rekultivēto zivju nārsta vietu platība upēs (ha)	2004 – 2006	8	38*	4,7 reizes
7	Saražota produkcija uz vienu akvakultūrā strādājošo (Ls gadā)	2005	2741	2953	107,7
8	Saražota produkcija uz vienu zivju apstrādē strādājošo (Ls gadā)	2005	10536	12450	118,2
9	Vietējās zivju produkcijas daļa kopējā zivju patēriņā vietējā tirgū (% no kopējā apjoma)	2005	50	52	104,0
10	Pārtikas nekaitīguma prasībām neatbilstošās zivju produkcijas	2005	6	2	33,3

	apjoms, rezultātu skaits uz 100 izmeklējumiem.				
Nozarē iesaistīto cilvēku spēju un zivsaimniecībai nozīmīgo reģionu attīstība					
11	Uzņēmumu iesaistīšanās profesionālās organizācijās – ražotāju grupās, kuģu īpašnieku asociācijās (%)	2005	43	50	116,3
12	Zivsaimniecībā nodarbināto skaits (tūkst.)	2005	11,6	11,6**	100,0
13	Kursos un semināros apmācītie zvejnieki, zivju audzētāji, zivju apstrādātāji (skaits)	2004 - 2005	96	800*	8,3 reizes
14	Zivsaimniecībā nodarbināto sadalījums pa apmācības līmeņiem (%):	2005			
	pamatizglītība		32,6	21	64,4
	vidējā speciālā izglītība		62,5	71	113,6
	augstākā izglītība		4,9	8	163,3
Zivsaimniecības nozares pārvaldība					
15	Zvejas pārkāpumu skaits no kopējo zvejas kontroles pasākumu skaita (%)	2005	6,8	1	64,4
16	Pētījumu rezultātā novērtētie zivju krājumi Baltijas jūrā (% no kopējā nepieciešamā)	2005	67	92	113,6

* Periodā no 2007. - 2013.gadam

** Nodarbināto skaits saglabāsies bāzes perioda līmenī – samazināsies zvejniecībā, bet pieaugs pārējās jomās.

212.Starpposmā līdz 2013.gadam sasniedzamie rādītāji tiks noteikti Rīcības programmā.

12. Stratēģiskā plāna saistība ar Eiropas Zivsaimniecības fondu un citiem finansiālā atbalsta instrumentiem

213.Kā būtiskākais finanšu avots Stratēģiskā plāna realizācijai laika posmā no 2007. līdz 2013.gadam plānots Eiropas Zivsaimniecības fonds (nodrošinot nacionālo līdzfinansējumu aptuveni 25 % apmērā). Eiropas Zivsaimniecības fonda ietvaros atbalstāmos pasākumus, kā arī sniegtā finansējuma sadalījumu un sabiedriskā atbalsta intensitāti pasākumu līmenī detalizēti noteiks Rīcības programma Eiropas zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. - 2013.gadam. Rīcības programmā būs norādīti atbalsta pieteikšanas un saņemšanas nosacījumi, atbalsta saņēmēju loks un citas nepieciešamās prasības, kuras būs paredzētas Eiropas Zivsaimniecības fonda ieviešanas likumdošanā. Stratēģiskā plāna izstrādes gaitā ir radīta sasaiste ar citām Kopienas politikām: reģionālās attīstības politiku, kopējo lauksaimniecības politiku, inovāciju politiku u.c. Papildinātības, bet nepārklāšanās nodrošināšanai starp Stratēģiskā plāna ieviešanai paredzētajiem finanšu instrumentiem un citiem Eiropas Savienības fondiem (Eiropas Sociālo fondu, Eiropas Reģionālās attīstības

fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai), kā arī citiem Stratēģiskā plāna realizācijā iesaistāmajiem finanšu avotiem noteikti šādi pamatkritēriji:

a) jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde zivsaimniecības jomā tiks finansēta no ERAF, savukārt šo produktu tālāka ražošana tiks atbalstīta no EZF;

b) akvakultūras un iekšējo ūdeņu, kā arī vides aizsardzības pasākumu ietvaros tiks atbalstīti pasākumi saistībā ar Ūdens pamatdirektīvu, *Natura 2000* teritoriju apsaimniekošanu un aizsardzību attiecībā uz akvakultūru, tādējādi nodrošinot papildinātību ar ELFLA, kura ietvaros tiks atbalstīti pasākumi attiecībā uz lauksaimniecībā izmantojamo zemi;

c) investīcijas apstrādē koncentrēsies uz akvakultūras un zivsaimniecības produktu ražošanu un apstrādi uzņēmumos, kuros ir mazāk kā 750 darbinieku vai kuru apgrozījums ir mazāks par EUR 200 milj., tādējādi nodrošinot EZF papildināmību ar ELFLA, kura ietvaros atbalsts tiek sniegts lauksaimniecības produktu pārstrādei, bet investīcijas lielākos uzņēmumos finansēs no ERAF;

d) zivsaimniecībā nodarbināto zināšanu un prasmju pilnveidošana papildinātības nodrošināšanai ar ESF, ERAF un ELFLA koncentrēsies uz zivsaimniecības tēmām. Apmācību iespējas, pārejot no zivsaimniecības uz citiem alternatīviem saimnieciskās darbības veidiem, tiks finansēta no ESF, ERAF un ELFLA;

e) ostu infrastruktūras jomā papildinātībai ar ERAF un Kohēzijas fondu EZF ietvaros tiks finansētas tikai tās aktivitātes, kas ir saistītas ar tiešu zvejas kuģu un to nozveju apkalpošanu, bet neskars ostu vispārējās infrastruktūras uzlabošanu - pievedceļu, ostu teritoriju uzlabošanu un modernizāciju;

f) nozarē iesaistīto cilvēku spēju un zivsaimniecības reģionu attīstībai, tāpat kā ELFLA 4.ass ietvaros, tiek paredzēts atbalsts vietējās attīstības stratēģijām attiecīgajā teritorijā. Tādēļ Rīcības programmā tiks definēti sīki izstrādāti noteikumi papildinātības nodrošināšanai un nevajadzīgu birokrātisku procedūru novēršanai;

g) tos zivju resursu saglabāšanas un aizsardzības pasākumus jūras piekrastē, bet īpaši iekšējos ūdeņos, kurus realizē vietējās pašvaldības un kas nav iekļauti vai netiek finansiāli atbalstīti Kopējās zivsaimniecības politikas darbības ietvaros, nepārklājoties ar EZF jauno pasākumu, kas skars ūdens vides, faunas un floras saglabāšanu segs nacionālais budžets vai projektu pieteikumu apstiprināšanas gadījumā programmas LIFE+ Nature līdzfinansējums;

h) zivju resursu atražošanas un pavairošana tiks atbalstīta no valsts finanšu līdzekļiem;

i) zivsaimniecības bioloģisko un ekonomisko datu vākšanas nodrošināšanai tiks piesaistīti valsts budžeta finanšu līdzekļi, kā arī finanšu līdzekļi no finansiālā atbalsta instrumenta, kurš paredzēts Kopienas finanšu pasākumiem KZP un jūras tiesību īstenošanai;

j) zvejas kontroles programmu īstenošanai tiks piesaistīti finanšu līdzekļi no finansiālā atbalsta instrumenta, kurš paredzēts Kopienas finanšu pasākumiem KZP un jūras tiesību jomas pasākumu īstenošanai, kā arī valsts budžeta finanšu

līdzekļi, tādējādi sekmējot zivsaimniecības nozares pārvaldības jomas apakšmērķa sasniegšanu.

214. Papildinātība un nepārklāšanās starp nozares Stratēģisko plānu, Latvijas Lauku attīstības valsts stratēģijas plānu 2007. – 2013.gadam un Valsts stratēģisko ietvardokumentu tiek nodrošināta starpministriju saskaņošanas procesā. Visi ar Eiropas Savienības fondu izmantošanu saistītie juridiskie dokumenti tiek apstiprināti Ministru kabinetā. Bez tam koordinācijas procesu atvieglo ministriju valsts sekretāru tikšanās, dažādu Eiropas Savienības fondu uzraudzības komiteju tikšanās un intensīvs koordinācijas darbs starp attiecīgo ministriju ekspertiem.

13. Indikatīvais pieejamo finanšu resursu sadalījums nacionālā stratēģiskā plāna ieviešanai

Joma	Indikatīvi plānotais finansējums*															
	2007***		2008		2009		2010		2011		2012		2013		KOPĀ	
	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets	Kopienas līdzdalība	Valsts budžets
Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda ieviešanai 2007.-2013.gadam (milj. Ls)**																
Zvejniecība																
Akvakultūra, iekšējo ūdeņu zveja un zivju apstrāde un tirdzniecība																
Nozarē iesaistīto cilvēku spēju un zivsaimniecības reģionu attīstība	9,6	3,2	10,5	3,5	11,5	3,8	12,4	4,1	13,5	4,5	14,6	4,8	15,8	5,3	87,9	29,3
Tehniskā palīdzība Rīcības programmas ieviešanai																
Finansiālā atbalsta instruments Kopienas finanšu pasākumiem KZP un Jūras tiesību īstenošanai(milj. Ls)																
Zivsaimniecības nozares pārvaldība	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	1,2	1,8
tajā skaitā:																
nacionālās datu vākšanas programmas realizācija; apakšprogrammas kods: 25.01.00 (Zivju izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte)	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,2	1,2
zvejas kontroles programmas realizācija; apakšprogrammas kods: 25.02.00 (Zivju fonds)	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,6
Zvejas kontroles pasākumu nodrošināšana apakšprogrammas kods: 21.00.00 (Vides aizsardzības fonds)	0,0	0,3	0,0	0,2	1,5	1,7	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	1,5	3,1
Valsts budžeta programmas (milj. Ls)																
Akvakultūra, iekšējo ūdeņu zveja un zivju apstrāde un tirdzniecība	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	2,1
tajā skaitā:																
zivju resursu atražošana; apakšprogrammas kods: 25.01.00 (Zivju izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte)	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,5
sabiedrības izglītošana un informēšana par nozares pārvaldības jautājumiem; apakšprogrammas kods: 25.02.00 (Zivju fonds)	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	1,0
reģionālas vai pašvaldību aktivitātes zivju krājumu izpētē, saglabāšanā un aizsardzībā; apakšprogrammas kods: 25.02.00 (Zivju fonds)	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,6
KOPĀ:	9,7	3,8	10,6	4,0	11,7	4,3	12,6	4,6	13,7	5,1	14,8	5,4	16,0	5,9	90,6	36,3

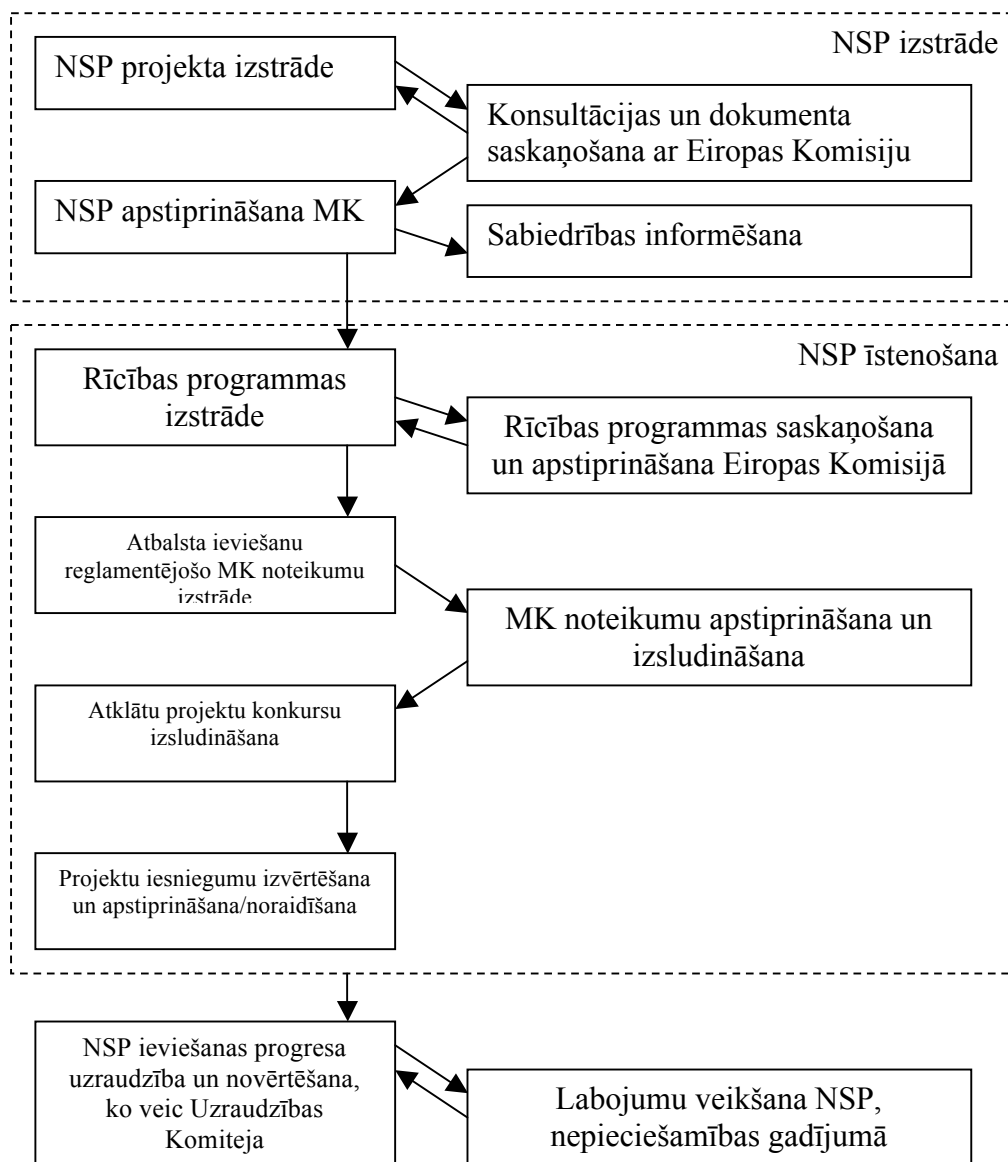
* pārrēķinam piemērots valūtas kurss EUR 1 = Ls 0,702804

** EZF saistībām pieejamie resursi nepārsnieds Komisijas Lēmumā Nr C(2006) 4332 par Eiropas Zivsaimniecības fonda sadalījumu pa gadiem norādītos

*** Finansējums Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda ieviešanai 2007.-2013.gadam ir norādīts kā iespējamās saistības attiecīgajam gadam un valsts budžetā 2007.gadam patreiz nav paredzēts, tas tiks pieprasīts pēc visu nepieciešamo normatīvo dokumentu apstiprināšanas un atbilstoši prognozētajam projektu un pasākumu īstenošanas naudas plūsmas plānam

14. Stratēģiskā plāna izstrādāšanas, īstenošanas un uzraudzības procedūra

Stratēģiskā plāna (attēlā - NSP) izstrādāšanas, ieviešanas un uzraudzības procedūra shematiski attēlota 1. attēlā.

1.attēls. Stratēģiskā plāna izstrādes, īstenošanas un uzraudzības procedūru shēma

14.1. Stratēģiskā plāna izstrādes process

215. Stratēģiskā plāna izstrāde uzsākta 2006.gadā, kad ar nacionālas nozīmes aptauju un konferenču palīdzību tika noskaidrotas prioritārās vajadzības un rīcības virzieni. Stratēģiskā plāna izstrādes un tā saskaņošanas process norit vairākos līmeņos. Stratēģiskā plāna izstrādāšanu nodrošina pārstāvji no politikas veidošanas līmeņa - Zemkopības ministrijas un tās padotības iestādes - Valsts zivsaimniecības pārvaldes. Tā saskaņošana notiek ar

pārstāvjiem no politikas realizācijas administratīvā līmeņa, vides aizsardzības un nozares nevalstiskajām organizācijām un potenciālajiem atbalsta saņēmējiem, kā arī īpaši šim nolūkam izveidotā Stratēģiskā plāna un RP izstrādes vadības grupā, Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē un citās atsevišķās darba grupās, tādējādi nodrošinot partnerības principa ievērošanu.

216. Paralēli Stratēģiskā plāna projekta apspriešanai iepriekšminētajos institucionālajos veidojumos vai īpaši šim mērķim izveidotajās darba grupās, vai rīkotajos semināros ar plašāku sabiedrības līdzdalību Zemkopības ministrija un Valsts zivsaimniecības pārvalde veic konsultācijas ar Eiropas Komisiju par Stratēģiskā plāna izstrādi, kā arī detalizēti apspriež izstrādātā Stratēģiskā plāna projekta saturu.
217. Pēc Stratēģiskā plāna projekta saskaņošanas ar tā izstrādē iesaistītajiem sociālajiem partneriem un Eiropas Komisiju tas tiek iesniegts apstiprināšanai Ministru kabinetā.
218. Lai veicinātu zivsaimniecības nozares pārstāvju informētību par Eiropas Savienības darbībām attiecībā uz zivsaimniecību, Zemkopības ministrija un Valsts zivsaimniecības pārvalde izmanto dažādus sabiedrības informēšanas instrumentus. Sabiedrības informēšana par EZF atbalsta iespējām laika periodam no 2007. līdz 2013. gadam tiek realizēta, izmantojot masu saziņas līdzekļu starpniecību, rīkojot informatīvus un darba seminārus, kā arī informācijas izplatīšanā iesaistot pašvaldības un citus sadarbības partnerus.

14.2. Stratēģiskā plāna īstenošanas procedūra

219. Zemkopības ministrija saskaņā ar Stratēģisko plānu, Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktā kārtībā, izstrādā un apstiprina Rīcības programmu un normatīvos aktus, kuros detalizē attiecīgo pasākumu un aktivitāšu realizācijas nosacījumus minētajā laika periodā.
220. Stratēģiskais plāns pamatā tiek īstenots ar EZF starpniecību. EZF vadību Latvijā nosaka Padomes 2006. gada 27. jūlija Regula (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu un citi Eiropas Savienības tiesību akti, kas sniedz detalizētus Padomes Regulas (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu piemērošanas nosacījumus.
221. 2007. - 2013. gada EZF vadības nodrošināšanai tiks ieviests jauns institucionālais ietvars, kas, cik tālu to neierobežo Eiropas Savienības tiesību akti, ietvers sevī arī 2004. - 2006. gada plānošanas perioda pēctecības elementus. Saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem EZF vadība, uzraudzība un kontrole jānodrošina dalībvalsts ieceltām struktūrām – vadošajai iestādei, sertificējošajai iestādei, audita iestādei.
222. Vadošās iestādes funkcijas jaunajā plānošanas periodā attiecībā uz EZF atbalstu atšķirībā no 2004. - 2006. gada plānošanas perioda pildīs Zemkopības ministrija. Arī sertificējošās iestādes un audita iestādes funkcijas jaunajā plānošanas periodā veiks Zemkopības ministrija. Funkciju nodalīšana tiks nodrošināta atbildību sadalot Zemkopības ministrijas valsts

sekretāra vietnieku un tiem pakļauto departamentu starpā. Savukārt tās kompetentās iestādes funkcijas, kas saņem maksājumus no Eiropas Komisijas, tāpat kā 2004. - 2006.gada plānošanas periodā, jaunajā plānošanas periodā turpinās veikt Valsts kase. Iestāde, kas būs atbildīga par maksājumu veikšanu atbalsta pretendentiem, būs Lauku atbalsta dienests līdzīgi kā 2004. - 2006.gada plānošanas periodā.

223. Veidojot jaunu institucionālo sistēmu, jānodrošina cilvēkresursu un administratīvas kapacitātes pārņemšana. Papildu administratīvās kapacitātes stiprināšana galvenokārt nepieciešama Zemkopības ministrijas struktūrvienībām, kas iepriekšējā periodā neveica Eiropas Savienības fondu vadošās, sertificējošās un audita iestādes funkcijas, kā arī Lauku atbalsta dienestam, kura darbiniekiem, lai gan ir iepriekšējā perioda pieredze, tomēr vērojama ievērojama darbinieku rotācija. Administratīvās kapacitātes stiprināšanā būtiska ir cilvēkresursu patstāvības nodrošināšana, piesaistot tos ar konkurētspējīgu atalgojumu un apmācību iespējām, kā arī nepieciešama izvērtēšanas pētījumu plānošana un nodrošināšana un citi pasākumi.
224. EZF ieviešanai 2007. - 2013.gada plānošanas periodam vadošā iestāde izstrādās Ministru kabineta noteikumus, kas noteiks EZF vadību Latvijā, ciktāl to nenosaka Eiropas Savienības tiesību akti.

14.3. Stratēģiskā plāna uzraudzības procedūra

225. Stratēģiskā plāna uzraudzība saistībā ar pasākumiem, kas tiek finansēti no EZF, nodrošinās Eiropas Zivsaimniecības fonda Uzraudzības komiteja, kura tiks izveidota 3 mēnešu laikā pēc Rīcības programmas apstiprināšanas Eiropas Komisijā. UK tiks izveidota, ievērojot partnerības un dzimumu līdztiesības principu, sastāvā iekļaujot pārstāvjus no EZF institucionālā ietvara, kā arī no citu Eiropas Savienības fondu un struktūrfondu – Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda - vadībā, uzraudzībā un kontrolē iesaistītajām institūcijām, tādējādi nodrošinot koordinācijas mehānismu. UK sastāvā tiks iekļauti arī zivsaimniecības nozares un ar zivsaimniecību saistītu iestāžu un organizāciju pārstāvji, kā arī citu nevalstisko, ekonomisko un sociālo partneru pārstāvji. UK funkcijas un uzdevumus noteiks Latvijas Republikas un Eiropas Savienības tiesību akti.

1.pielikums. Situāciju raksturojošā detālā informācija

1.tabula

Zivsaimniecības nozares ekonomiskie rādītāji 2001. - 2005.

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.
Īpatsvars IKP (%)	1,8	1,5	1,2	0,9	1,1
Nodarbināto īpatsvars kopējā nodarbinātībā (%)	n.d.	n.d.	n.d.	1,4	1,0
Īpatsvars kopējā eksporta vērtībā (%)	4,1	3,7	3,2	2,8	2,4
Ārējās tirdzniecības bilance, milj. Ls	34,5	34,6	35,2	40,5	52,3
Zivju produktu patēriņš (kg/iedz. gadā)	n.d.	17,6	17,0	16,2	16,0
n.d. - dati nav pieejami					

Avots: CSP, VZP

2.tabula

Uzņēmumu skaits sadalījumā pa zivsaimniecības apakšnozarēm un Latvijas reģioniem 2005.gadā

	Zvejniecība jūrā		Iekšējo ūdeņu zvejniecība		Zivju apstrāde		Akvakultūra		Kopā	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
Kurzeme	140	65,4	15	24,6	41	37,3	20	20,4	216	44,7
Zemgale	28	13,1	0	0,0	17	15,5	12	12,2	57	11,8
Vidzeme	46	21,5	33	54,1	47	42,7	58	59,2	184	38,1
Latgale	0	0,0	13	21,3	5	4,5	8	8,2	26	5,4
Kopā	214	100,0	61	100,0	110	100,0	98	100,0	483	100,0

Avots: VZP

3.tabula

Nodarbināto skaits sadalījumā pa zivsaimniecības apakšnozarēm un Latvijas reģioniem 2005.gadā

	Zvejniecība jūrā		Iekšējo ūdeņu zvejniecība		Zivju apstrāde		Akvakultūra		Kopā	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
Kurzeme	1441	57,8	240	19,0	3450	46,6	78	23,2	5209	45,3
Zemgale	247	9,9	123	9,7	1155	15,6	37	11,0	1562	13,6
Vidzeme	805	32,3	540	42,8	2674	36,1	191	56,8	4210	36,6
Latgale	0	0,0	359	28,4	124	1,7	30	8,9	513	4,5
Kopā	2493	100,0	1262	100,0	7403	100,0	336	100,0	11494	100,0

Avots: VZP

4.tabula

Latvijas zvejas flotes raksturojums Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē (2005.gads)

Zvejas kuģi pa izmēru grupām, m	Kuģu skaits	Vidējais garums, m	Kopējā tonnāža, GT	Kopējā jauda, kW	Vidējais vecums, gadi
< 5	373	4,2	181,7	1121,0	20,3
5- 10	355	7,0	943,2	5538,3	17,0
> 10	19	11,1	150,6	757,0	16,8
Kopā	747	5,7	1275,5	7416,3	18,6

Avots: Latvijas zvejas kuģu reģistrs

5.tabula
Latvijas zvejas flotes raksturojums Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas (2005.gads)

Zvejas kuģi pa izmēru grupām, m	Kuģu skaits	Vidējais garums, m	Kopējā tonnāža, GT	Kopējā jauda, kW	Vidējais vecums, gadi
< 12	-	-	-	-	-
12- 24	49	17,1	1628,6	6930,0	26,0
> 24	122	26,4	13083,0	27420,5	26,5
Kopā	171	23,8	14711,6	34350,5	26,4

Avots: Latvijas zvejas kuģu reģistrs

6.tabula
Latvijas zvejas flotes raksturojums tāljūrā (2005.gads)

Zvejas kuģi pa izmēru grupām, m	Kuģu skaits	Vidējais garums, m	Kopējā tonnāža,GT	Kopējā jauda, kW	Vidējais vecums, gadi
<60	4	52,2	5339,0	6137,0	26,3
60-100	4	69,9	8920,0	8591,0	26,5
>100	2	103,0	8341,0	8005,0	19,5
Kopā	10	69,4	22600,0	22733,0	25,0

Avots: Latvijas zvejas kuģu reģistrs

7.tabula
Zvejas flotes Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas iedalījums pēc dzinēja jaudas un vecuma (2005.gads)

Nr.p.k.	Dzinēja tips	Kuģu skaits	Jauda, kW		Dzinēju vidējais vecums, gadi
			kopā	vidēji	
1.	3D6	18	1980	110	22,2
2.	8NVD36	4	892	223	27,8
3.	8NVD48A-V	1	736	736	22
4.	6NVD26A-2	75	15268,5	203,6	20,8
5.	6NVD24	7	880	125,7	29,4
6.	6ČNSP18/22	12	2091	174,3	19,1
7.	6ČSP 18/22	6	660	110	22,0
8.	Valmet 612DSIM	10	1858	185,8	5,0
9.	Valmet 645DSBIM	2	412	206	2,5
10.	Iveco 8281SRM50	9	3312	368	2,7
11.	Iveco 8210SRM45	5	1103	220,6	3,2
12.	Iveco 8210SRM22	2	324	162	3,0
13.	ScaniaDI1643M01P	3	1122	374	1,0
14.	ScaniaDI1241	1	221	221	4
15.	ScaniaD1960M	1	220	220	2
16.	TAMD 120A	1	220	220	32
17.	Deutz SBV6M628	1	700	700	17
18.	Deutz TVD616V12	1	353	353	2
19.	DSI14-02VMO3	1	310	310	6
20.	427EOT575	1	500	500	20
21.	SBA16M816	1	441	441	32

22.	SRM45	1	294	294	3
23.	Pārējie	8	453	56,6	22,6
Kopā / vidēji		171	34350,5	200,9	17,9
Avots: VZP					

8.tabula

Latvijas zvejnieku nozvejas dinamika tonnās tālējūrā 2003. – 2005.g.

Zivju suga	2003.	2004.	2005.	
	tonnas	tonnas	tonnas	tūkst. Ls
Heks	143	45	201	134,7
Jūras asaris	1269	1117	967	802,6
Jūras karūsa	-	-	471	146,0
Kefale	-	-	46	11,5
Lihija	230	75	167	13,4
Lufars	53	10	125	3,7
Pelamīda	462	218	382	49,7
Plaudis	163	8	27	4,3
Sardinella	8714	6986	9726	1264,4
Sardīne	-	-	5529	829,3
Makrele	10537	8999	4620	831,6
Stavrida	8674	13838	25689	4367,1
Tunzivs	182	604	648	64,8
Zobaine	65	221	58	2,9
Pārējās pelāģiskās zivis	8040	7342	6335	316,8
Garneles	3677	3202	2356	1507,8
Kalmārs	162	-	-	-
Kopā	42371	42735	57347	10350,6
Avots: CSP un VZP dati				

9.tabula

Latvijas zvejnieku nozvejas dinamika tonnās Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes zonas 2003. – 2005.g.

Zivju suga	2003.	2004.	2005.	
	tonnas	tonnas	tonnas	tūkst. Ls
Reņģe	21210	21231	20189	2422,7
Brētliņa	41737	52386	64643	5817,9
Plekste	470	626	1415	283,0
Akmeņplekste	3	1	-	-
Menca	4590	4982	3967	3173,6
Lucītis	3	8	58	14,5
Lasis	35	18	12	14,4
Salaka	45	-	140	23,8
Kopā	68093	79476	90424	11749,9
Avots: VZP				

10.tabula
Latvijas zvejnieku nozvejas dinamika tonnās Baltijas jūras un Rīgas jūras līča
piekrastē 2003. – 2005.g.

Zivju suga	2003.	2004.	2005.	
	tonnas	tonnas	tonnas	tūkst. Ls
Reņģe	2977	2328	2013	241,6
Brētliņa	6	13	4	0,4
Plekste	203	143	298	59,6
Akmeņplekste	6	7	7	4,2
Menca	44	45	29	23,2
Lucītis	21	21	17	4,2
Lasis	14	13	8	9,6
Taimiņš	6	7	7	8,3
Sīga	3	5	4	3,2
Salaka	30	53	47	8,0
Vimba	62	53	71	22,7
Plaudis	58	52	67	19,4
Rauda	8	6	8	1,1
Zandarts	9	7	8	3,4
Asaris	42	36	39	7,8
Zutis	2	3	4	16,6
Vējzivis	18	23	27	8,1
Pārējās zivis	5	5	6	1,0
Kopā	3514	2820	2664	442,4

Avots: Latvijas Zivju resursu aģentūra

11.tabula
Latvijas zvejnieku nozvejas dinamika tonnās iekšējos ūdeņos sadalījumā pa
zivju sugām 2003. - 2005.g.

Gads	2003.	2004.	2005.	
	tonnas	tonnas	tonnas	tūkst. Ls
Vimba	17	7	8	2,2
Līnis	47	28	29	14,6
Plaudis	134	82	55	11,0
Ālants	1	1		-
Rauda	38	33	18	2,5
Salaka	1	1	6	1,0
Zandarts	41	26	24	17,1
Asaris	28	18	16	4,7
Līdaka	71	48	39	24,1
Karūsa	36	12	15	3,4
Zutis	9	9	13	71,3
Nēģis	109	72	110	242,9
Pārējās sugas	33	23	23	13,8
Kopā	565	360	356	408,6

Avots: CSP un Latvijas Zivju resursu aģentūra

12.tabula

Akvakultūrā iegūto un realizēto zivju apjoma (tonnās) un vērtības (Ls) dinamika
2003. – 2005.g.

Zivju sugas	2003.			2004.			2005.		
	daudzums, tonnās	vērtība, tūkst. Ls	Ls/t	daudzums, tonnās	vērtība, tūkst. Ls	Ls/t	daudzums, tonnās	vērtība, tūkst. Ls	Ls/t
Asaris	-	-	-	1,7	2,006	1180	0,5	0,380	821
Karpa	601	444,74	740	526	399,76	760	513,9	480,5	935
Līnis	1	0,4	400	0,3	0,396	1320	0,8	0,488	610
Karūsa	22	4,4	200	4,2	1,239	295	8,9	2,875	323
Līdaka	6	4,2	700	4,4	3,784	860	4,7	4,68	995
Foreles	7	22,4	3200	1,6	4,688	2930	2,5	9,1	3640
Stores	-	-	-	-	-	-	2,5	13,451	5488
Pārējās saldūdens zivis	-	-	-	6,6	21,582	3270	15,0	49,440	3296
Vēži	-	-	-	0,5	6	12000	0,6	11,926	19877
Kopā	637	476,14	X	545,3	439,455	X	516,2	572,84	XX

Avots: VZP

13.tabula

Valsts zivju audzētavu dabiskās ūdenstilpēs izlaisto zivju mazuļu produkcijas
dinamika 2003. – 2005.g.

Zivju suga	Vecums	Faktiski izlaistais mazuļu skaits, tūkst. gab.		
		2003.	2004.	2005.
Laši	vienvasaras	295	10	-
Laši	viengadnieki	11,6	-	-
Laši	smolti (viengadnieki)	826,3	776,5	644,7
Laši	smolti (divgadnieki)	33,5	38,3	168,1
Taimiņi	smolti (divgadnieki)	67,4	60,2	115,9
Taimiņi	smolti (viengadnieki)	140,8	107,7	62,9
Taimiņi	vienvasaras	125	10	53,3
Taimiņi	viengadnieki	17	-	-
Nēgi	kāpuri	21667	15681	14990,4
Līdakas	kāpuri	1051	1328	750,1
Līdakas	vienvasaras	6,7	10,3	-
Plauži	vienvasaras	400,1	1445,4	1544,6
Vimbai	vienvasaras	563,1	466,8	5,0
Zandarti	vienvasaras	837,6	560,2	385,2
Kopā	X	26042,1	20494,4	18623,0

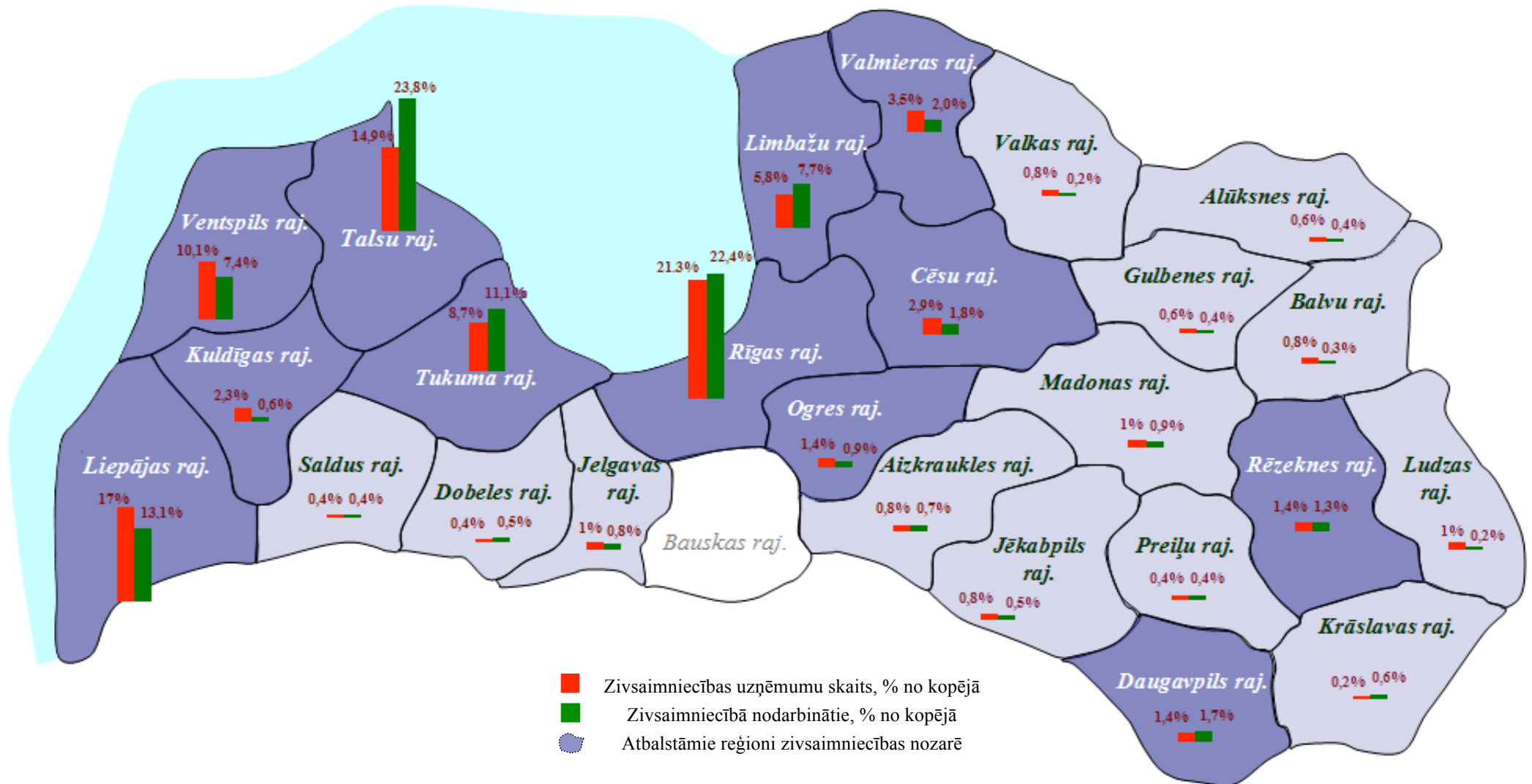
Avots: VZP

14.tabula

Saražotās zivju produkcijas realizācijas dinamika 2004. – 2005.g.

	2004.				2005.			
	Saražotās zivju produkcijas daudzums, t	Pārdotās produkcijas daudzums, t	Pārdotās produkcijas vērtība bez PVN, tūkst.Ls	cena bez PVN, Ls/kg	Saražotās zivju produkcijas daudzums, t	Pārdotās produkcijas daudzums, t	Pārdotās produkcijas vērtība bez PVN, tūkst.Ls	cena bez PVN, Ls/kg
Zivju produkcija	109690	108638,74	29075,39	0,27	141611,22	138542,31	33605,627	0,24
svaigas vai atdzesētas zivis - kopā	57401,944	57187,331	8851,412	0,15	74612,611	74250,782	12136,188	0,16
zivju filejas - kopā:	3458,659	3545,504	7916,559	2,23	2271,55	2124,738	5489,384	2,58
saldētas zivis - kopā	38177,869	37944,258	5577,869	0,15	52409,754	51261,445	8078,373	0,16
kūpinātas, sālītas zivis vai zivis sālījumā, ieskaitot siļķes	7592,144	6902,265	4492,641	0,65	9961,359	8549,392	6397,596	0,75
Sagatavotas vai konservētas zivis	56813,467	56478,009	40546,496	0,72	72099,156	72442,87	61350,756	0,85
t.sk. siļķes	1988,127	1887,739	2350,112	1,24	2416,598	2505,933	3353,798	1,34
sardīnes, sardinellas, brētliņas	49325,604	49181,309	34351,382	0,70	60742,553	60880,74	50717,615	0,83
makreles	1146,614	1103,131	1073,597	0,97	1976,401	2016,402	2162,727	1,07
pārējās zivis vai citas gatavotas vai konservētas zivis	4290,244	4245,71	2647,923	0,62	6870,45	6919,912	4778,399	0,69
Avots: CSP, VZP								

1.attēls Zivsaimniecības reģionu karte

Programmēšanas periodā no 2004. līdz 2006.gadam izmantotie Zivsaimniecības vadības finanšu instrumenta līdzekļi
dalījumā pa atbalsta pasākumiem uz 2006.gada 30.maiju

Aktivitāte	Pieejamais sabiedriskais finansējums	Apstiprināto projektu skaits	Sabiedriskais finansējums apstiprinātajiem projektiem, Ls
Zvejas intensitātes sabalansēšana	10 212 507	37	6 873 069
Flotes atjaunošana un zvejas kuģu modernizēšana	364 658	59	313 743
Zvejas un akvakultūras produktu apstrādes un mārketinga uzlabošana	4 815 482	37	4 489 311
Zvejas ostu aprīkošana	4 168 593	12	3 312 603
Akvakultūra	1 952 787	22	1 114 307
Piekrastes zvejas attīstība	434 923	0	0
Sociāli ekonomiskie pasākumi	1 056 824	85	587 554
Jaunu noieta tirgu apgūšanas veicināšana	304 114	3	122 086
Atbalsts ražotāju organizācijām	70 000	0	0
Atbalsts zvejas aktivitāšu pagaidu pārtraukšanai un citas finansiālās kompensācijas	62 000	0	0
Kopā	23 441 888	255	16 812 673

Avots: LAD dati

Zemkopības ministrs	Valsts sekretāre	Juridiskā departamenta direktore	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Atbildīgā amatpersona
M.Roze	D.Lucaua	S.Grigaļūna	I.Smilga	E.Kubliņa

22.02.2007. 11:59

15552

E.Kubliņa

7027368, Edite.Kublina@zm.gov.lv

